

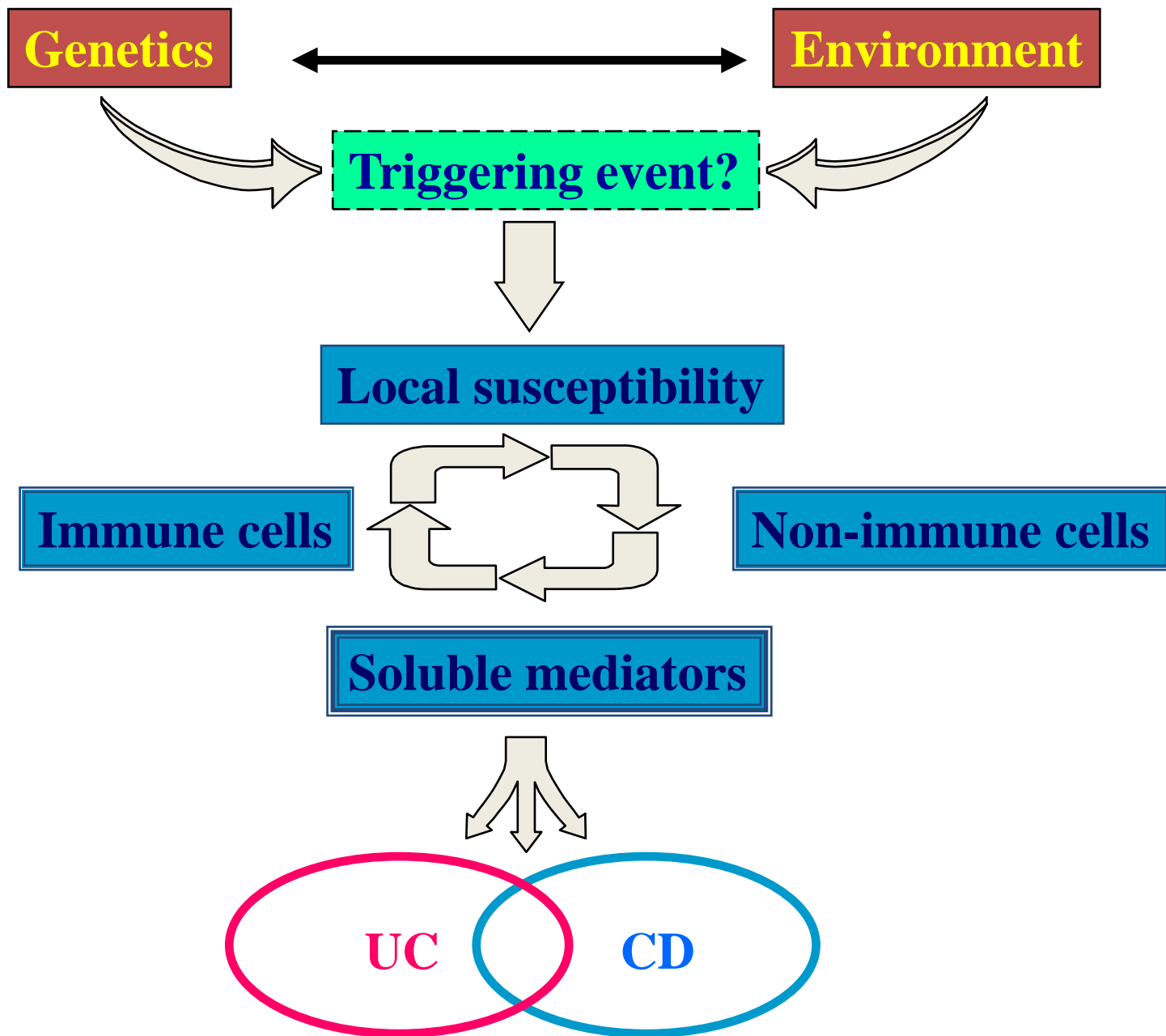
Ιντεγκρίνες, ιντερλευκίνες, χημειοκίνες, JAK κινάσες

Γεώργιος Κολιός, MD PhD
Γαστρεντερολόγος
Καθηγητής Φαρμακολογίας
Τμήμα Ιατρικής, Δ.Π.Θ.

ΤΜΗΜΑ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

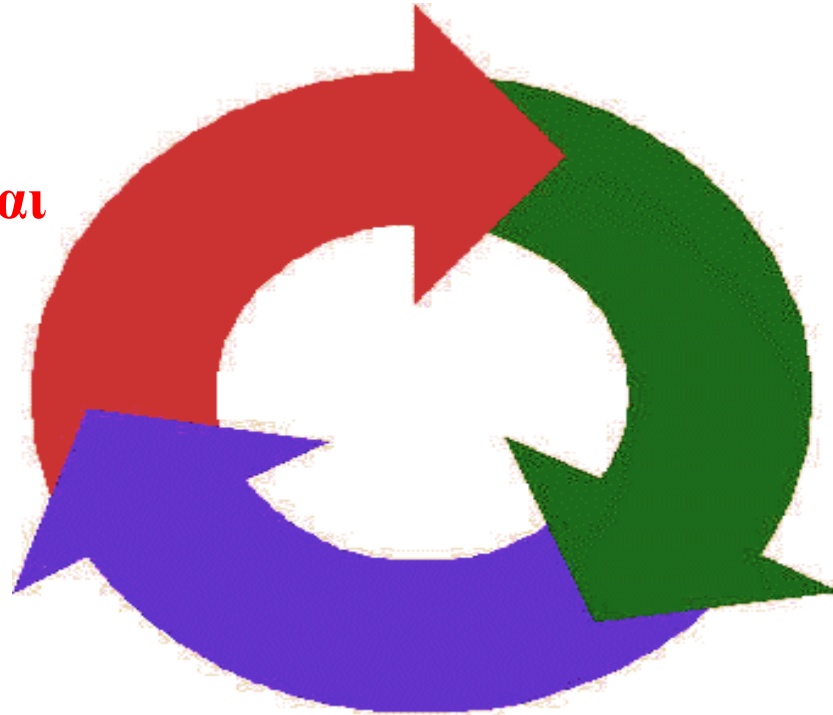
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
www.med.duth.gr

(Kolios & Robertson. Hell.J.Gastroenterol. 1997)

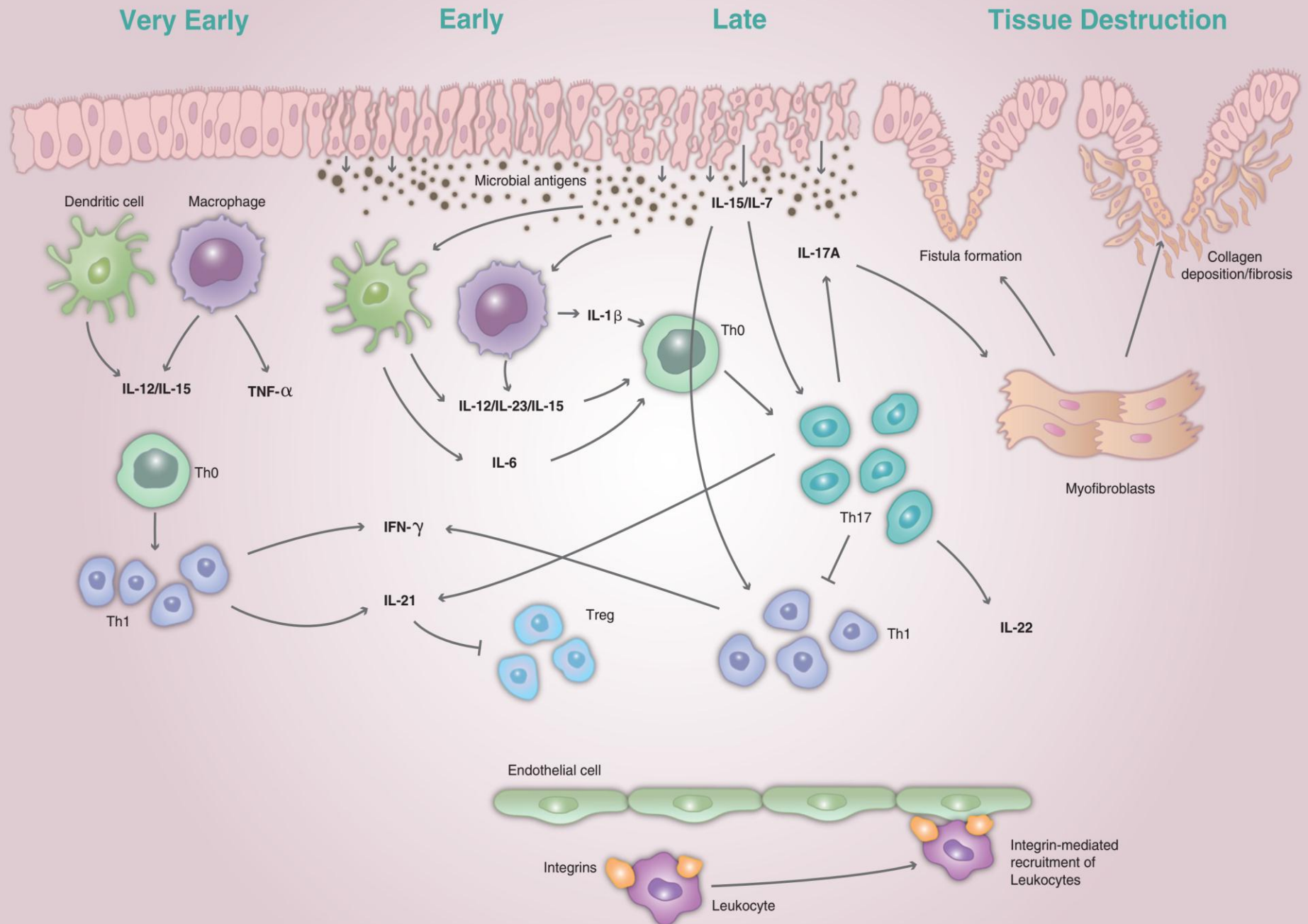
Κυτταρική Μετανάστευση και Παθogenεία των ΙΦΝΕ

Φλεγμονή και
έκκριση
χημειοκινών και
κυτταροκινών

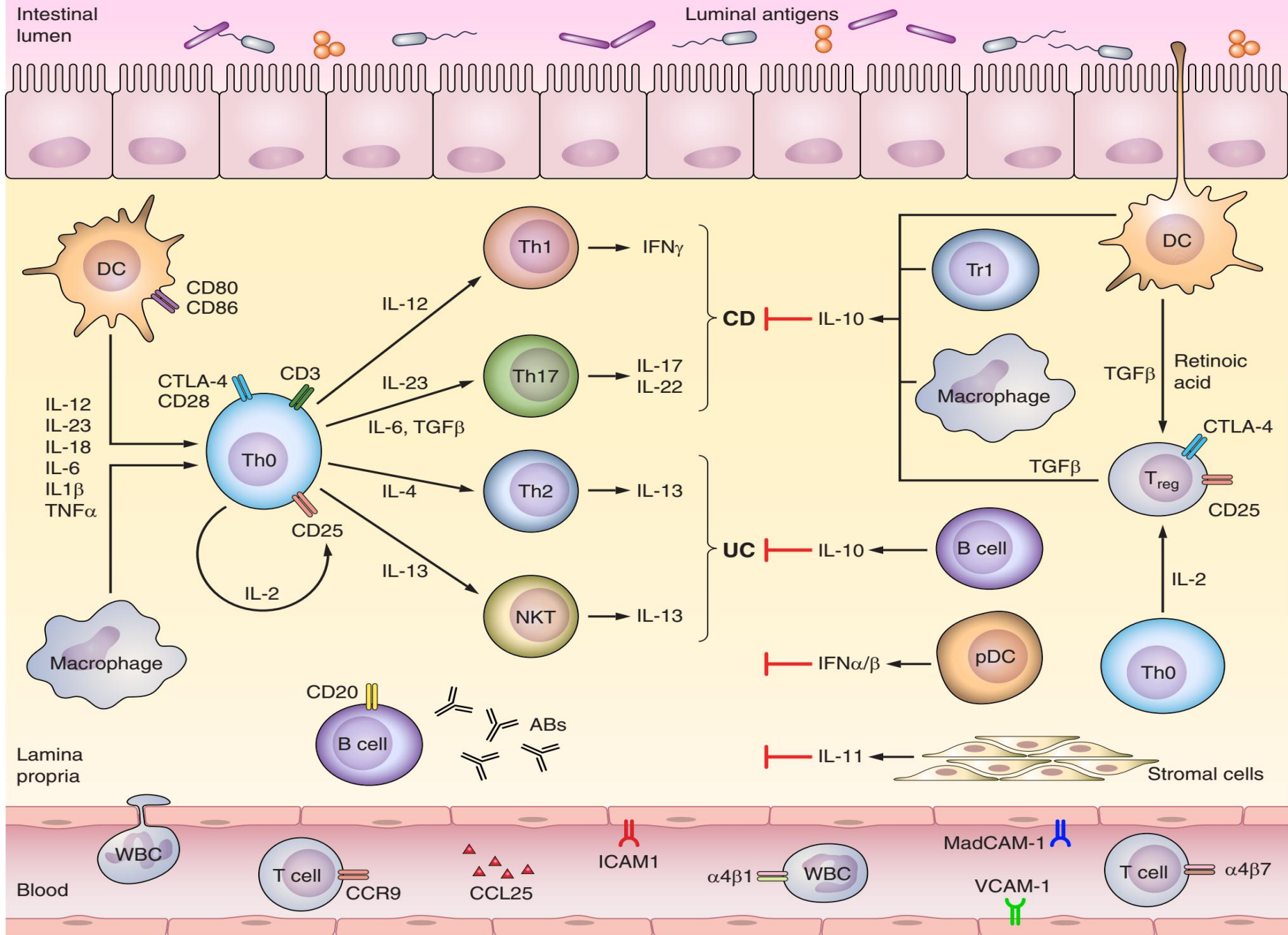

Ενεργοποίηση
μορίων
προσκόλλησης
και JAK κινασών

Συσώρευση
ανοσοποιητικών και
φλεγμονωδών κυττάρων

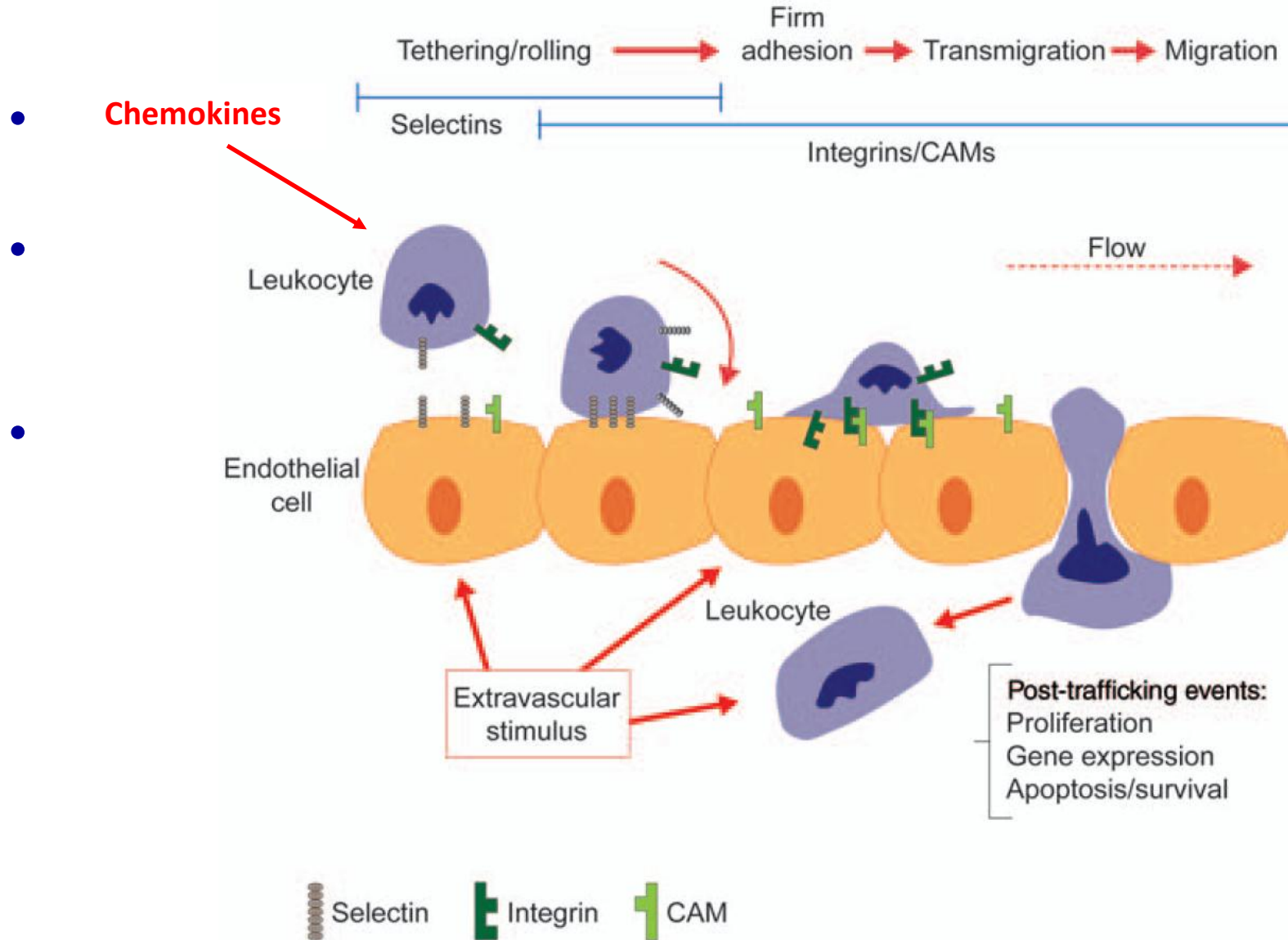

(Danese S et al, Am.J.Physiol 2015)

(Valatas et al, Am.J.Physiol 2013)

Από την κυκλοφορία, στον φλεγμαίνοντα

(Van Assche et al., 2005; Ghosh & Panaccione. Ther Adv Gastroenterol 2010)

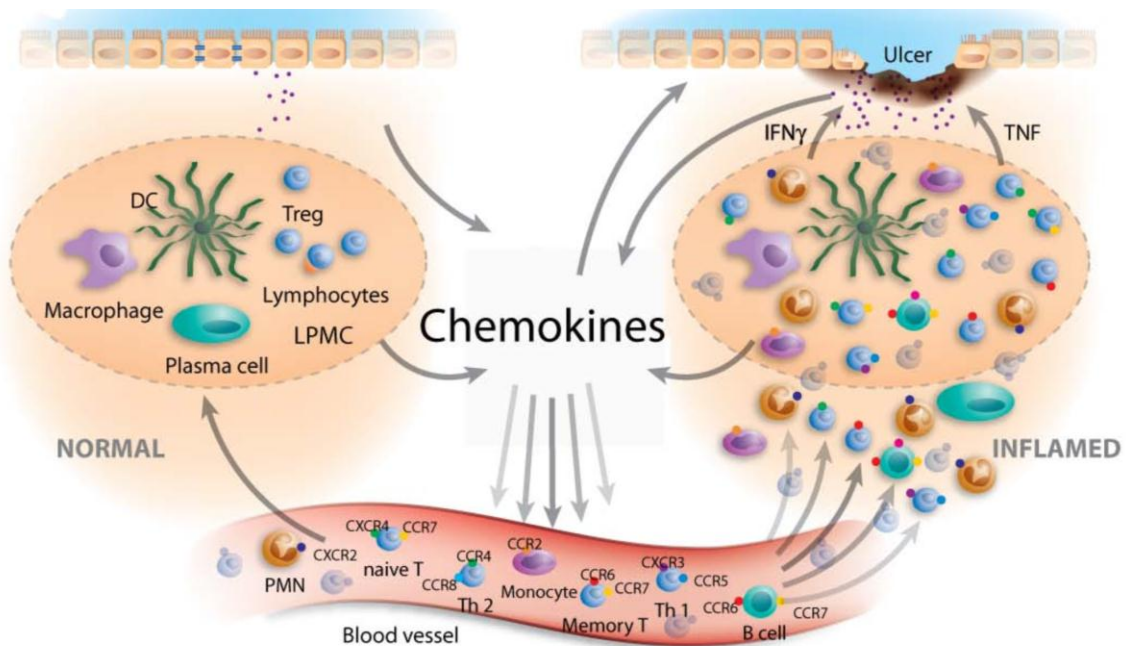
Χημειοκίνες (Chemokines)

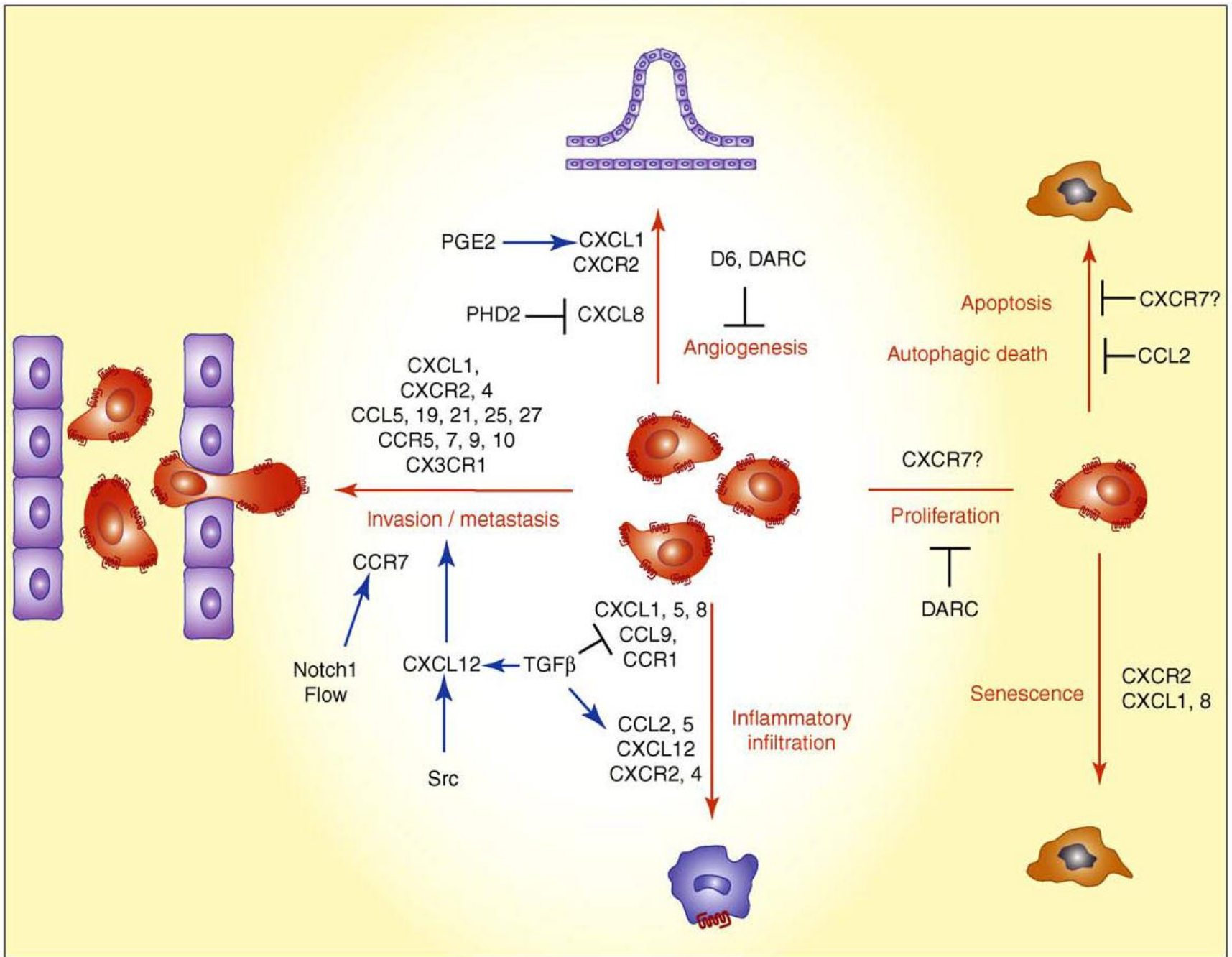
- Μικρά εκκρινόμενα πολυπεπτιδικά μόρια (~10kDa)

Ρόλος:

Προσέλκυση λευκοκυττάρων της κυκλοφορίας στο σημείο της φλεγμονής (χημειοταξία).

Κεντρικός ο ρόλος τους στις φλεγμονώδεις διεργασίες του εντερικού βλεννογόνου

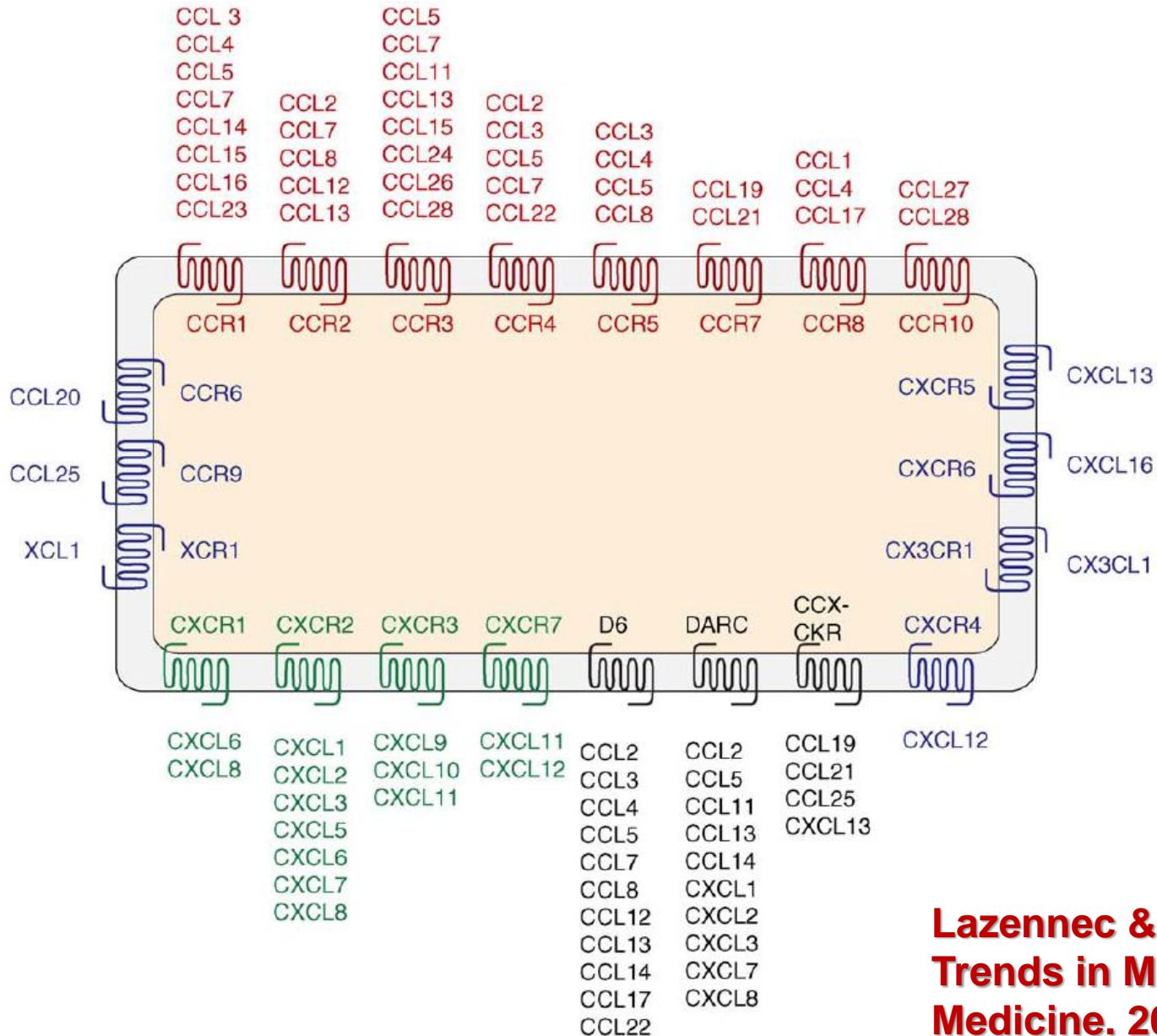

Χημειοκίνες (Chemokines)

- Εκκρίνονται από πολλά διαφορετικά κύτταρα.
- >50 διαφορετικές χημειοκίνες: **4 οικογένειες**
  1. **CC chemokines**
  2. **CXC chemokines**
  3. **CX₃C chemokines**
  4. **XCL1 chemokines**
- Υποδοχείς χημειοκινών: εκφράζονται στην επιφάνεια ανοσοκυττάρων, αλλά και ιστικών κυττάρων
- >18 διαφορετικοί υποδοχείς

Χημειοκίνες και οι υποδοχείς τους

**Lazennec & Richmond.
Trends in Molecular
Medicine. 2010**

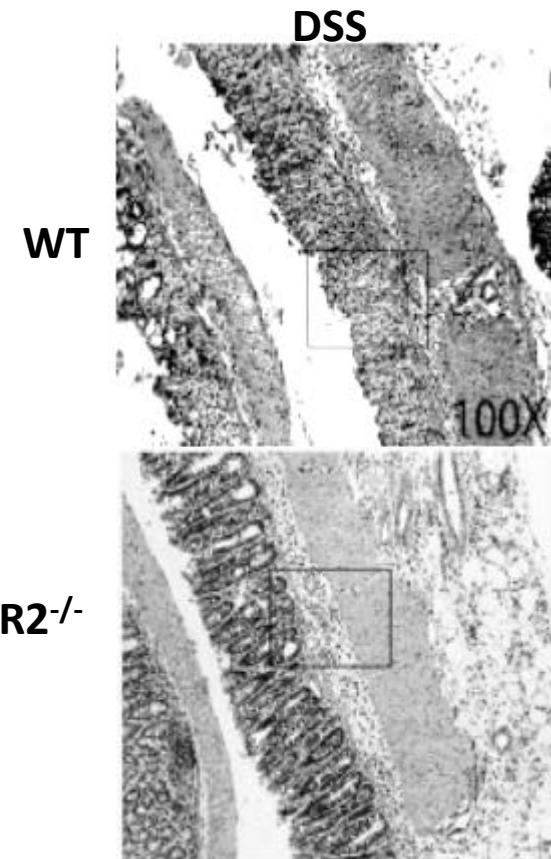
Κλινικά και πειραματικά δεδομένα
υποστηρίζουν τον παθογενετικό ρόλο
των χημειοκινών στις ΙΦΝΕ.

Χημειοκίνη IL-8 (CXCL8 και CXCR1/2)

Κύρια χημειοκίνη που εκφράζεται από μία ποικιλία κυττάρων (ουδετερόφιλα, μακροφάγα, ινοβλάστες, κολονικά επιθηλιακά κύτταρα) στον φλεγμαίνοντα βλεννογόνο παχέος εντέρου²: χημειοτακτισμός ουδετεροφίλων¹

CXCR2: εκφράζεται κυρίως από ουδετερόφιλα³

DSS κολίτιδα και αναστολή **CXCR2**⁴ →

Χημειοκίνηση IL-8 (CXCL8 και CXCR1/2)

Σε ασθενείς με ΙΦΝΕ:

- Αυξημένη σε βιοψίες ορθού¹
- Η έκφραση της φαίνεται να συσχετίζεται με την έκταση της φλεγμονής²
- ↑ **CXCR1**: λεμφοκύτταρα, μακροφάγα και ουδετερόφιλα ασθενών με ΕΚ³

Χημειοκίνηση LARC (CCL20 και CCR6)

LARC: εκφράζεται κυρίως σε επιθηλιακά κύτταρα των Παϊέριων πλακών → συλλογή αντιγόνων του εντερικού αυλού και μεταβίβασή τους στα δενδριτικά κύτταρα

CCR6: εκφράζεται σε δενδριτικά κύτταρα και λεμφοκύτταρα¹

Σε ασθενείς με ΙΦΝΕ²:

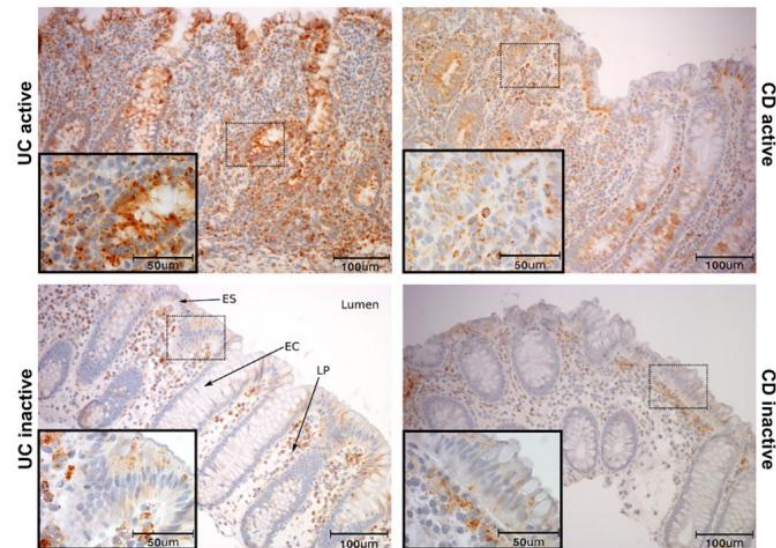
in vivo:

DSS μοντέλο κολίτιδος:

Αναστολή **LARC** ή **CCR6** → μειωμένη συσσώρευση T και B κυττάρων στο έντερο³

CCR6^{-/-} ποντίκια: ανθεκτικότητα στην DSS κολίτιδα⁴

¹Kunkel et al., 2003, ²Skovdahl HK et al, 2015, ³Teramoto et al., 2005, ⁴Varona et al., 2003

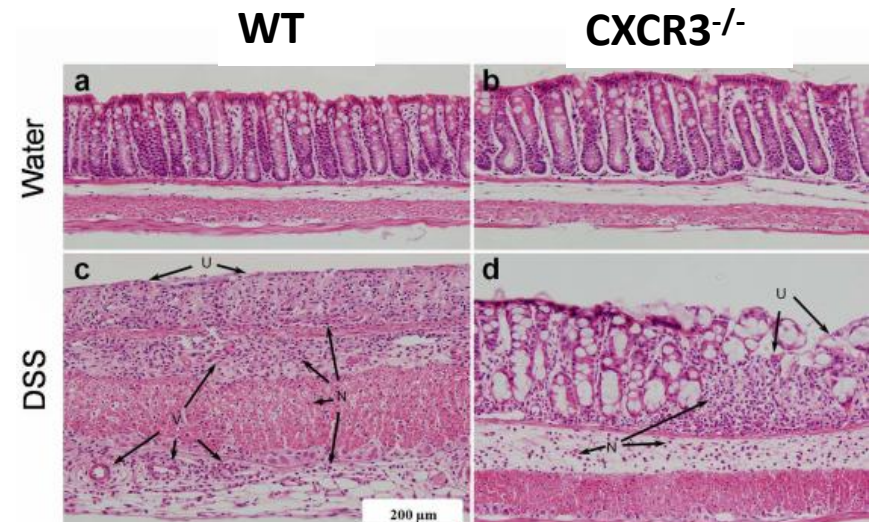
Χημειοκίνες Mig, IP-10, I-TAC (CXCL9,10,11 και CXCR3)

CXCR3: Κοινός υποδοχέας των **IP-10 (CXCL10)**, **Mig (CXCL9)** και **I-TAC (CXCL11)**¹

- Σε ασθενείς με ΙΦΝΕ: $\uparrow$ Mig, $\uparrow$ IP-10 και $\uparrow$ I-TAC²

in vivo:

- IL-10^{-/-} ανοσολογικό μοντέλο κολίτιδος³: $\uparrow$ IP-10 και $\uparrow$ CXCR3
- DSS κολίτιδα και CXCR3^{-/-}:⁴

¹Nishimura et al., 2009, ²Schroepf S et al, 2010,

³Singh et al., 2003, ⁴Chami B et al, 2014

Χημειοκίνη Fractalkine (CX3CL1 και CX3CR1)

Fractalkine: εκφράζεται σε αγγειακά ενδοθηλιακά κύτταρα υπό συνθήκες φλεγμονής¹

- Μεμβρανο-συνδεδεμένη μορφή: ως **μόριο προσκόλλησης**
- Εκκρινόμενη μορφή: ως **χημειοκίνη**

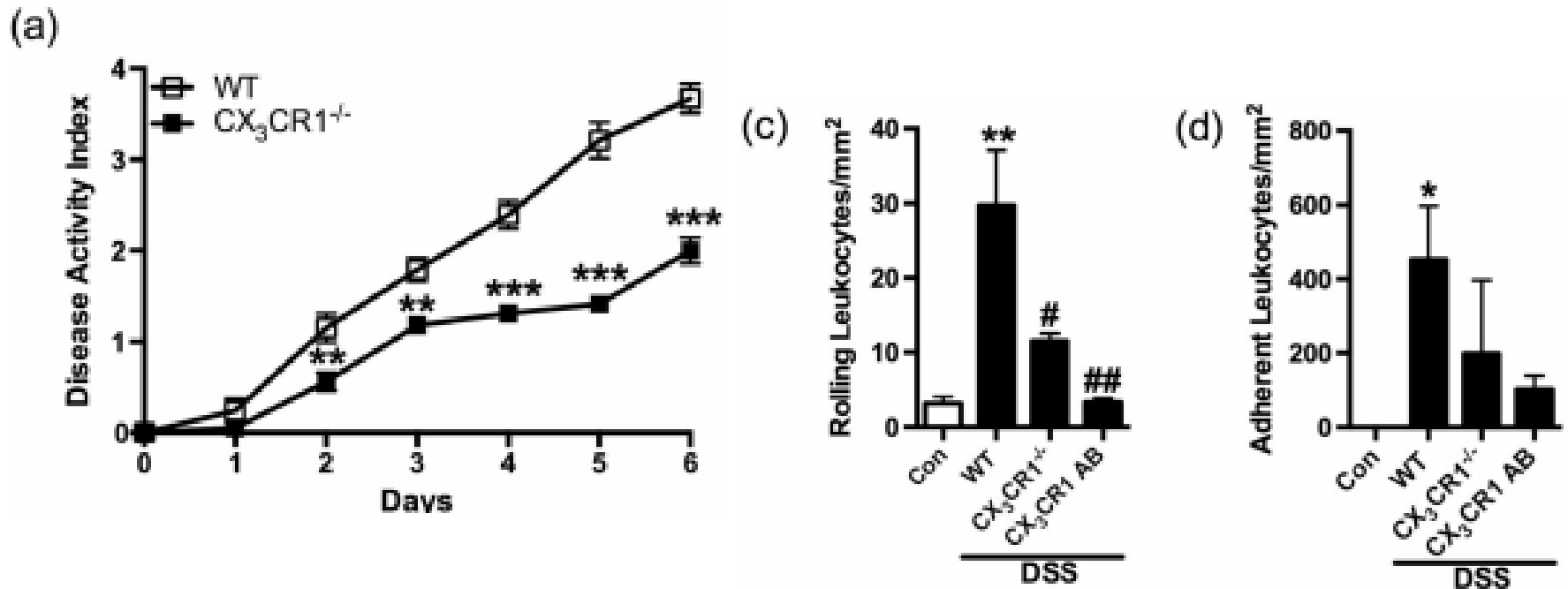

Χημειοκίνη Fractalkine (CX3CL1 και CX3CR1)

- Σε ασθενείς με ΙΦΝΕ¹:
- Αυξημένο ποσοστό CD4+ λεμφοκυττάρων που εκφράζουν **CX3CR1**
- → Παράγουν πολύ μεγαλύτερες ποσότητες IFN-γ και TNF-α
- → Η επαγωγή της έκφρασης του **CX3CR1** συσχετίζεται με την ενεργότητα της νόσου

Χημειοκίνηνη Fractalkine (CX3CL1 και CX3CR1)

- In vivo DSS colitis¹:

Χημειοκίνηση TECK (CCL25 και CCR9)

Υπερεκφράζεται κυρίως στο λεπτό έντερο και εμπλέκεται σε σημαντικούς ομοιοστατικούς μηχανισμούς όπως:

- Η αλληλεπίδραση **CCR9/TECK** σταθεροποιεί τη σύνδεση **$\alpha 4\beta 7$ -MadCAM-1**¹
- Προσέλκυση CD4 και CD8 T κυττάρων στο λεπτό έντερο σε απόκριση αντιγονικής παρουσίας²
- Αναστέλλει την διαφοροποίηση των Treg³

Χημειοκίνηση TECK (CCL25 και CCR9)

in vivo:

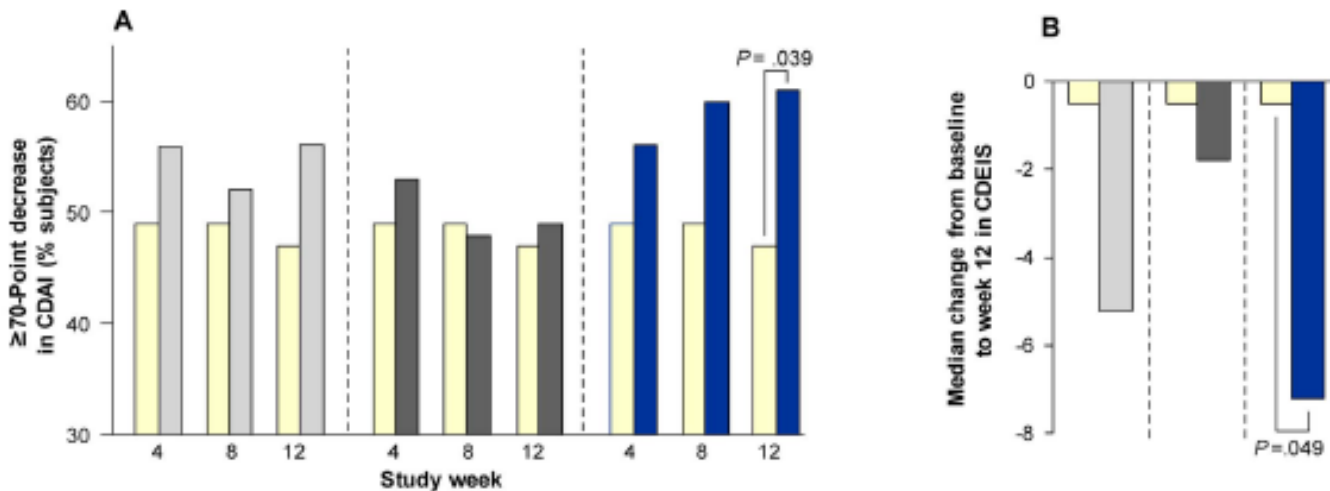
- Αναστολή **CCR9/TECK** → μερική αποτροπή χρόνιας ειλεΐτιδος¹
- **CCR9^{-/-}** ή **TECK^{-/-}** ποντίκια: μείωση αριθμού Τ ενδοεπιθηλιακών λεμφοκυττάρων²

Ασθενείς με NC:

↑ **CCR9** σε λεμφοκύτταρα της κυκλοφορίας και ↑ **TECK** στον φλεγμαίνοντα βλεννογόνο του **λεπτού εντέρου** (και όχι του παχέος)³

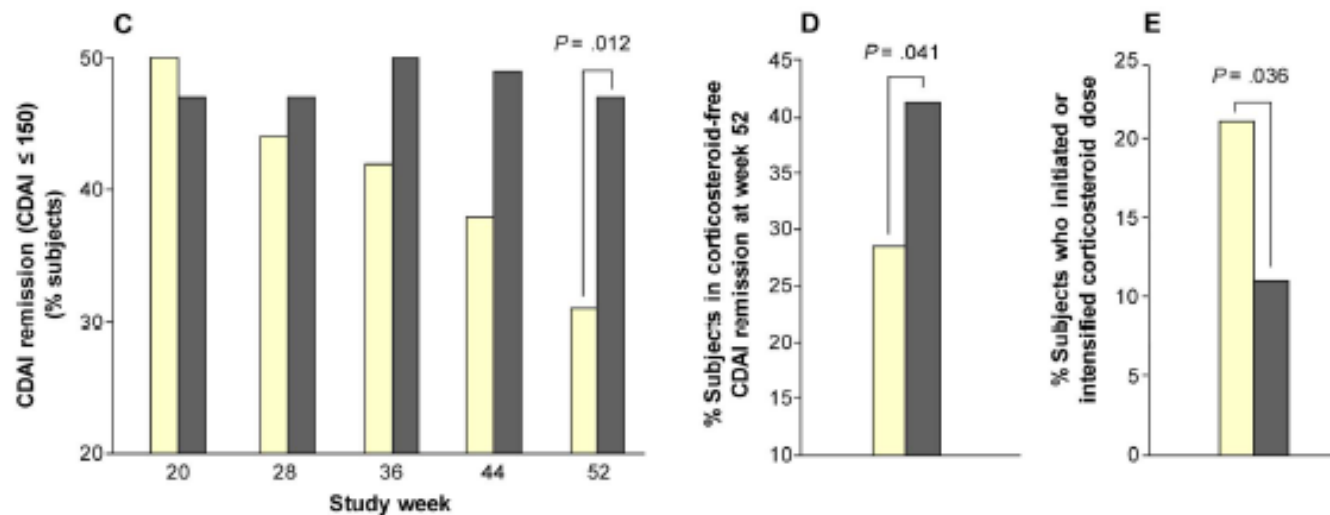
Vercirnon: CCR9 ανταγωνιστής

Αποτελέσματα Φάσης II μελέτης¹:

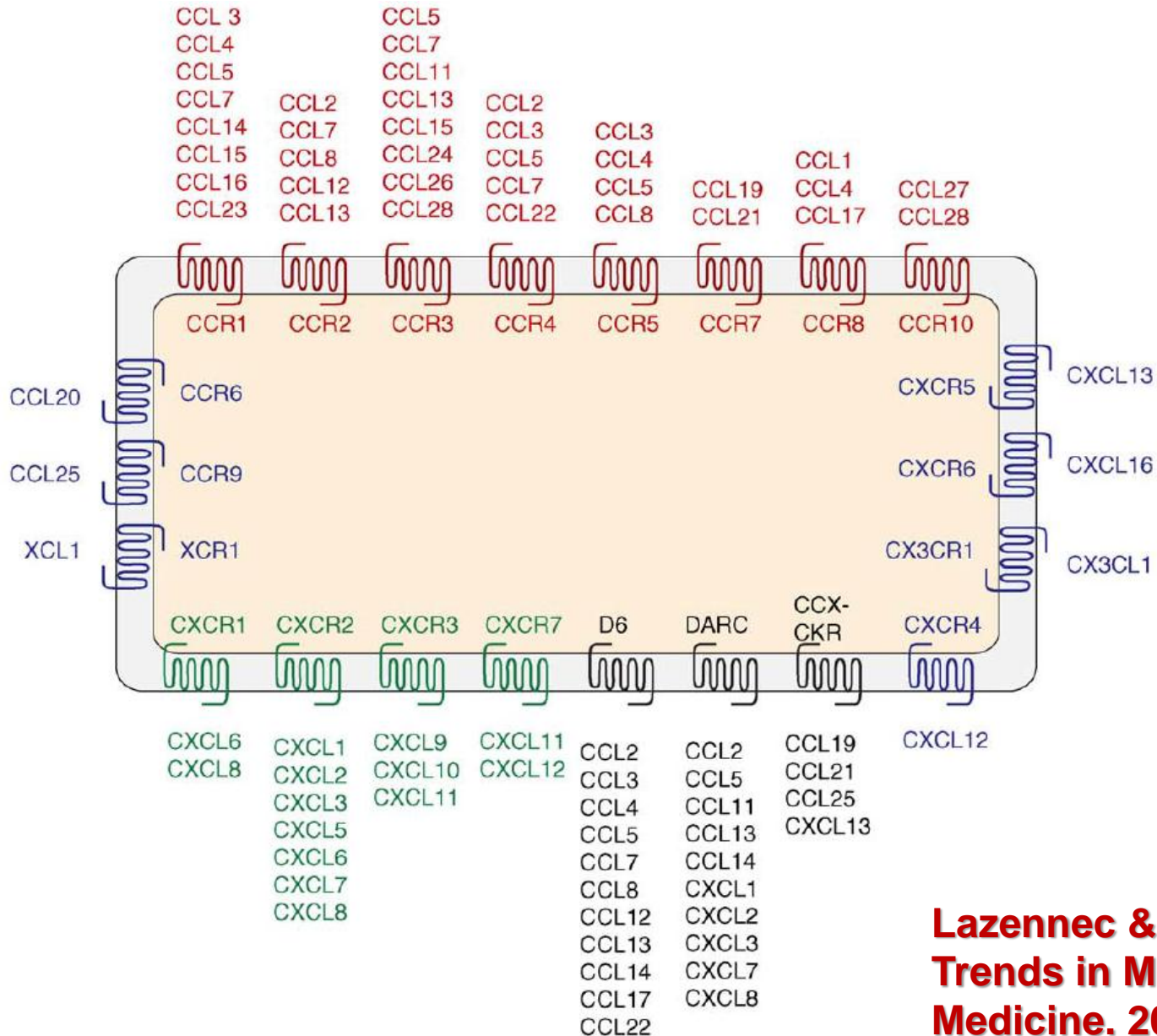
□ Placebo   □ 250 mg q.d.   □ 250 mg b.i.d.   ■ 500 mg q.d.

Παρόλα αυτά: Οι μελέτες σταμάτησαν στην Φάση III, καθώς δεν βρέθηκε στατιστικώς σημαντική διαφορά στην κλινική απόκριση²

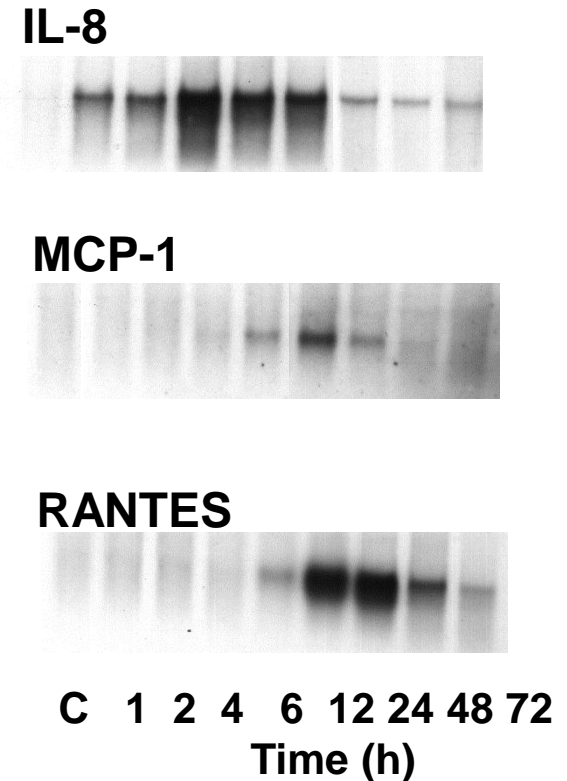
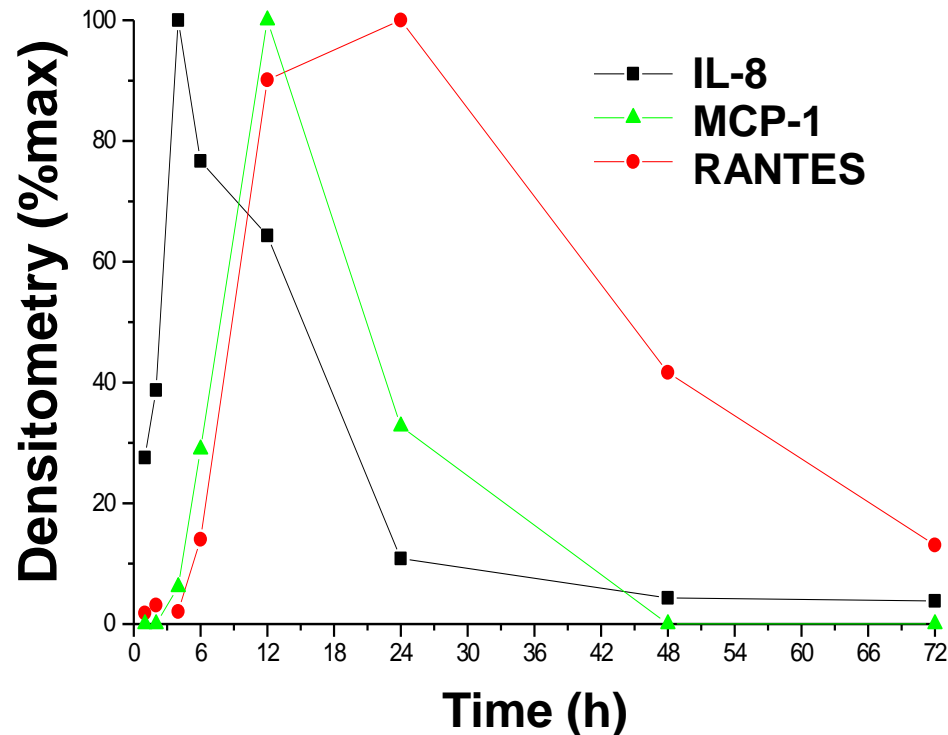
¹Keshav S et al, 2013,
²Wendt E et al, 2015

Χημειοκίνες και οι υποδοχείς τους

**Lazennec & Richmond.
Trends in Molecular
Medicine. 2010**

Chemokine expression in HT-29 cells after treatment with IFN-g (300U/ml) + TNF-a (100ng/ml)

Μόρια Κυτταρικής Προσκόλλησης

- Πρωτεΐνες κυτταρικής επιφάνειας

Ρόλος:

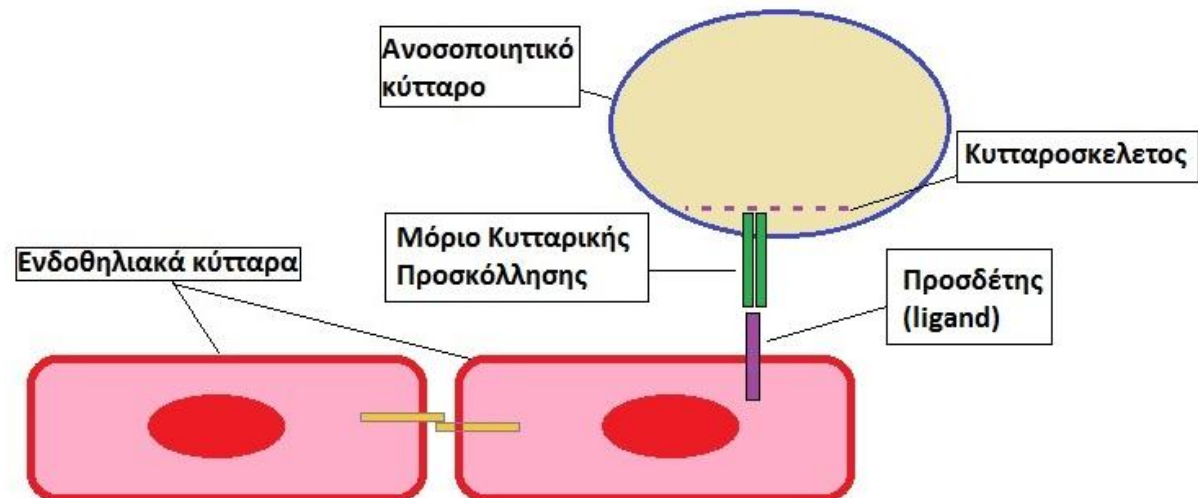
Δημιουργία συνδέσεων μεταξύ κυττάρων ή κυττάρων και εξωκυττάριου ιστού και στρατολόγηση λευκοκυττάρων σε συγκεκριμένους ιστούς

Μόρια Κυτταρικής Προσκόλλησης

3 βασικές δομικές περιοχές:

- **Ενδοκυττάρια** (σύνδεση με κυτταροσκελετό)
- **Διαμεμβρανική**
- **Εξωκυττάρια** (αλληλεπίδραση με προσδέτες (ligands) και δημιουργία συνδέσεων)

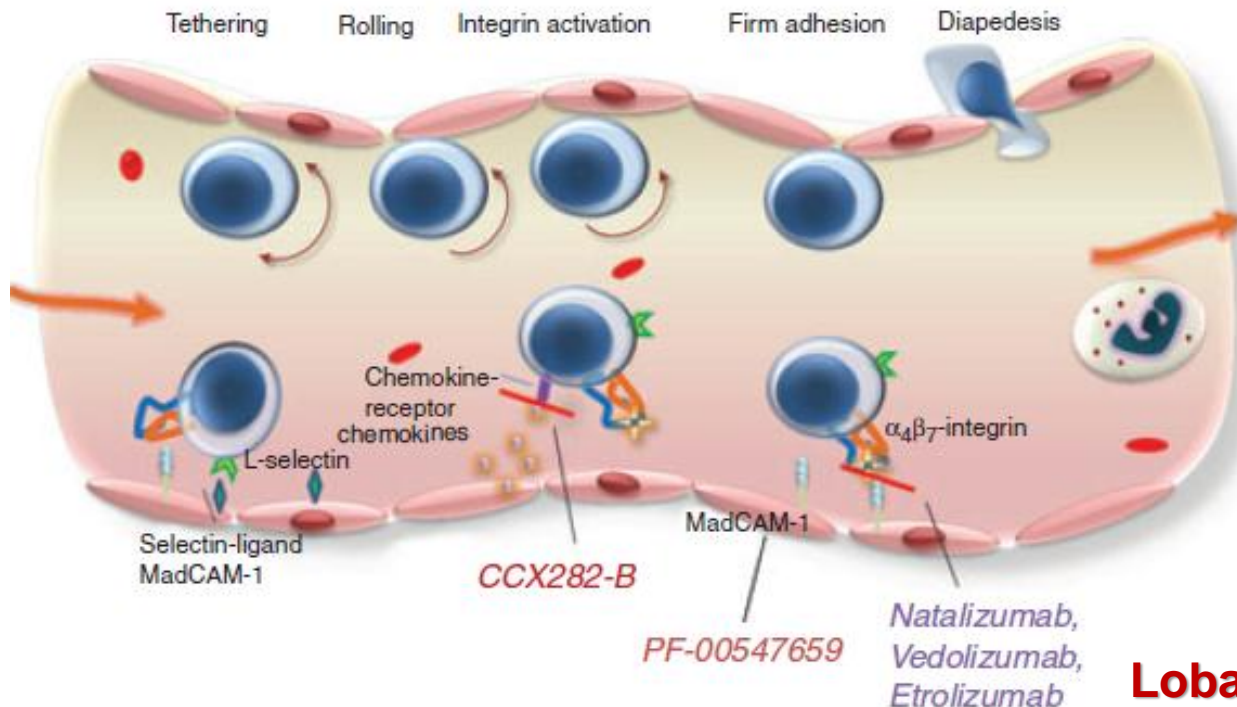
Δύο Βασικές Κατηγορίες

Σελεκτίνες (selectins):

Συνεχής έκφραση σε ενδοθηλιακά και ανοσοκύτταρα (rolling)

Ιντεγκρίνες (integrins):

Συνεχής έκφραση αλλά ενεργοποίηση υπό συγκεκριμένες συνθήκες φλεγμονής (diapedesis)

Ιντεγκρίνες

Πολυπεπτιδικά διμερή:

α ($\alpha_2, \alpha_4, \alpha_L, \alpha_E...$) και **β** ($\beta_1, \beta_2, \beta_3..$) αλυσίδες

→ >20 διαφορετικοί συνδυασμοί

→ διαφορετικός συνδυασμός σε κάθε ανοσοποιητικό κύτταρο

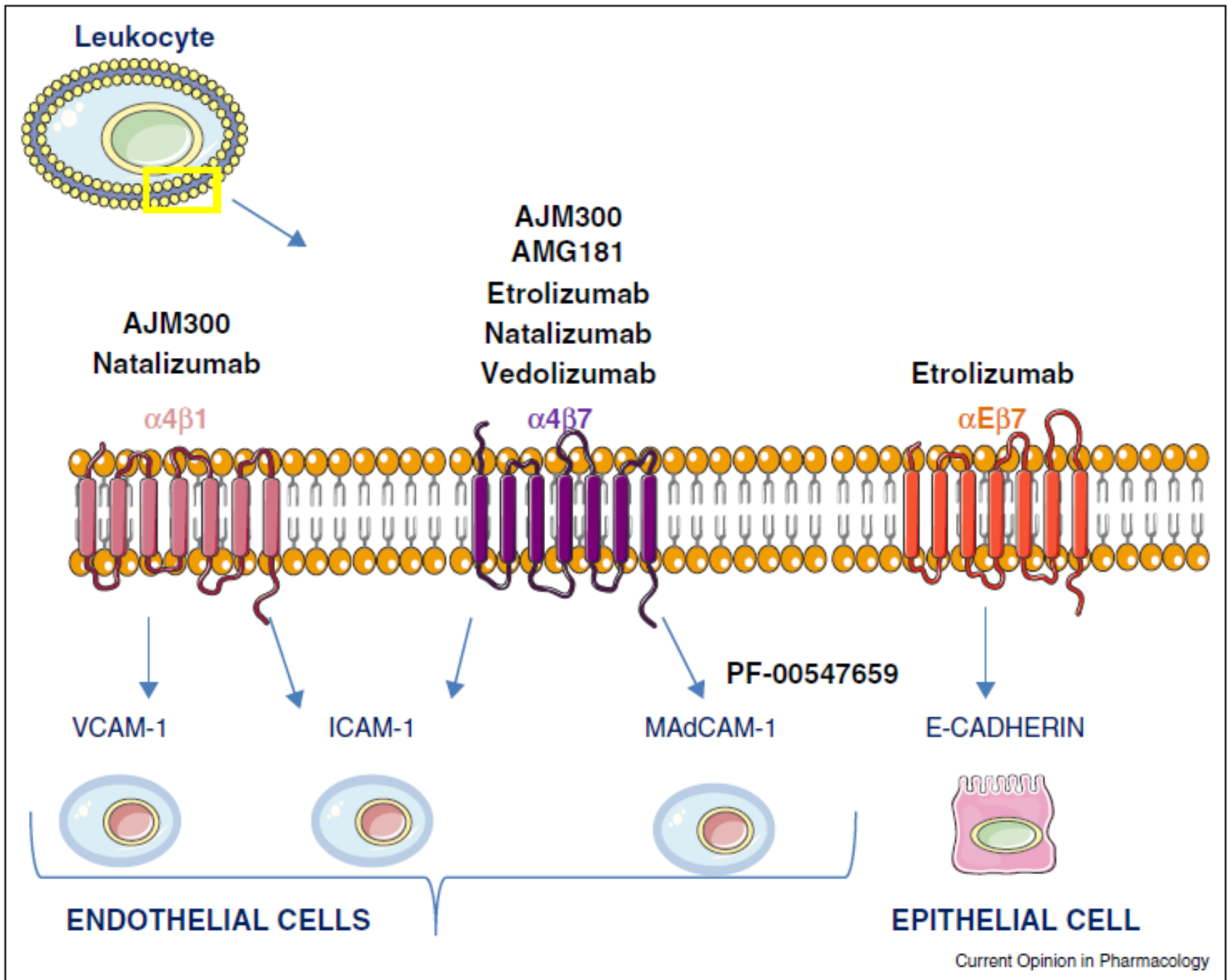
→ αναγνώριση και αλληλεπίδραση με διαφορετικό προσδέτη

Αποτέλεσμα:

- Μεγάλη εξειδίκευση
- Διασφάλιση σωστής λειτουργίας ανοσοποιητικού συστήματος

Προσδέτες Ιντεγκρινών

- **ICAMs (intracellular adhesion molecules)**
  - 1: λεμφοκύτταρα, επιθηλιακά, ενδοθηλιακά και δενδριτικά κύτταρα, ινοβλάστες
  - 2: λευκοκύτταρα, ενδοθηλιακά κύτταρα και αιμοπετάλια
  - 3: Λευκοκύτταρα
  - 4: ερυθροκύτταρα
- **VCAM (vascular cell adhesion molecule):** ενδοθηλιακά κύτταρα
- **MadCAM-1 (mucosal cell adhesion molecule):** Ενδοθηλιακά κύτταρα, Παϊίρες πλάκες, παχύ έντερο
  - **Μεγάλη εξειδίκευση**

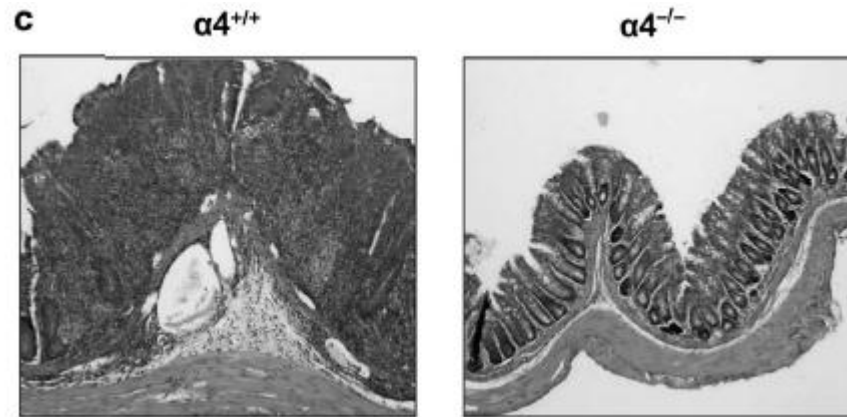

Bravata I et al, 2015

**Κλινικά και πειραματικά δεδομένα
υποστηρίζουν τον παθογενετικό ρόλο
των ιντεγκρινών στις ΙΦΝΕ**

Ρόλος της $\alpha 4$ ιντεγκρίνης

Σε ανοσοκατεσταλμένα ποντίκια, μεταφορά **CD45RB^{high}** T λεμφοκυττάρων¹:

Σε φλεγμαίνουσες περιοχές εντέρου ασθενών με ΙΦΝΕ:

Αυξημένα ποσοστά **$\alpha 4\beta 7$** θετικών κυττάρων²

Ρόλος της $\beta 7$ ιντεγκρίνης

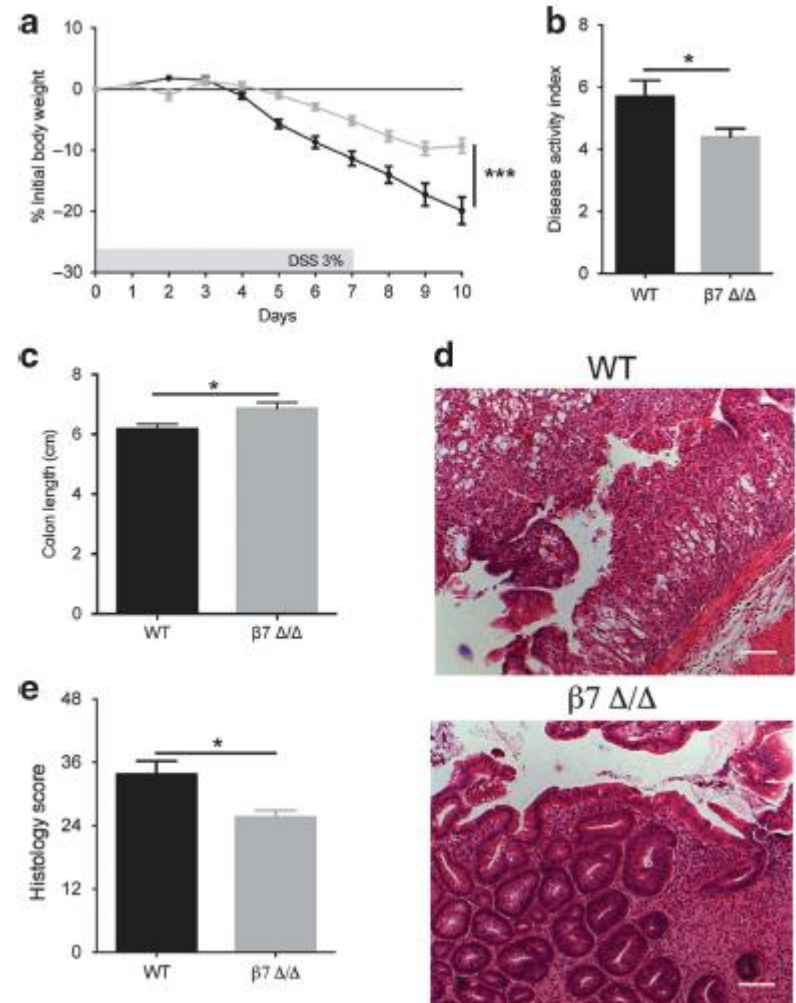
Αποκλεισμός $\beta 7$ ιντεγκρίνης
→ μειωμένη συσσώρευση
 $CD4^+$ και $CD8^+$ λεμφοκυττάρων
σε φλεγμαίνουσες περιοχές
του εντέρου²

Υψηλή έκφραση $\alpha E\beta 7$
ιντεγκρίνης σε εντερικά $CD4^+$
και $CD8^+$ λεμφοκύτταρα
ασθενών με ΙΦΝΕ²

¹Schippers A et al, 2016

²Zundler S et al, 2016

Έλλειψη $\beta 7$ ιντεγκρίνης
και DSS κολίτιδα¹

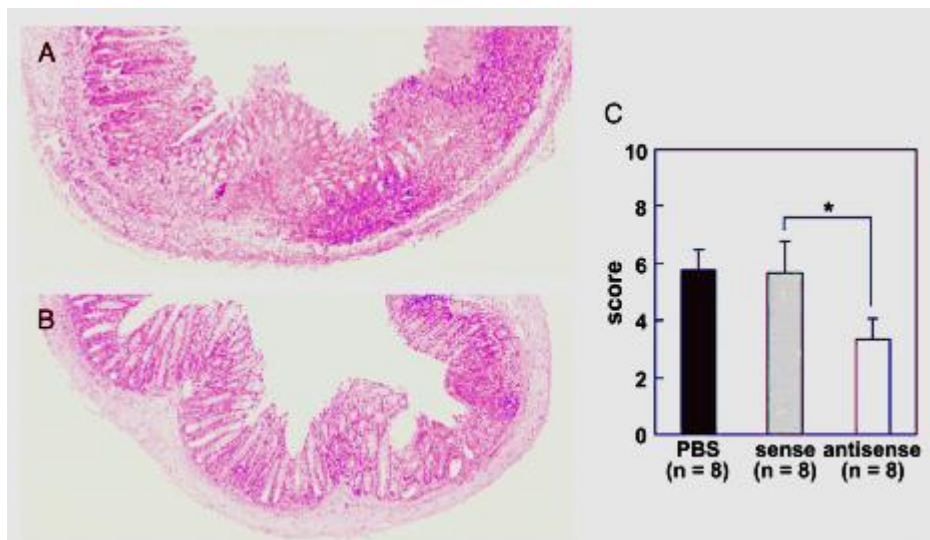
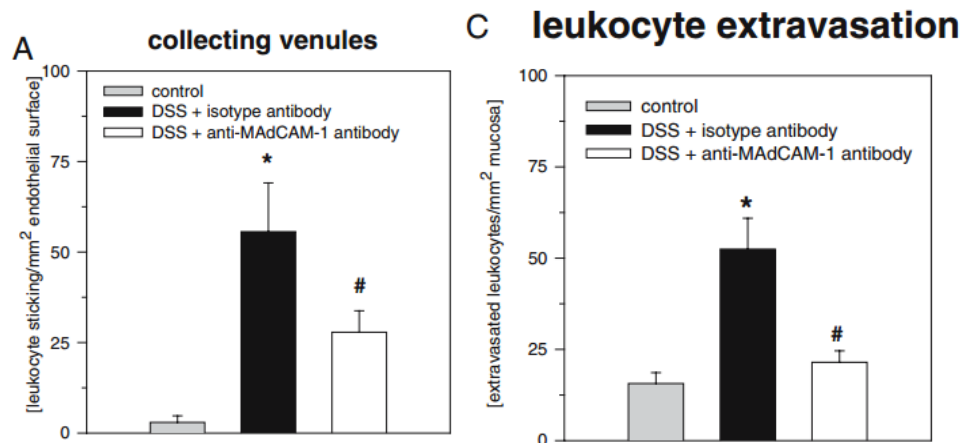

Προδέτες Ιντεγκρινών

↑ICAM-3 και ↑VCAM-1 σε φλεγμαίνοντα βλεννογόνο ασθενών με ΙΦΝΕ¹

Αναστολή MadCAM-1:

- DSS κολίτιδα: Μειωμένη εξαγγείωση και προσκόλληση λευκοκυττάρων²
- TNBS κολίτιδα: βελτιωμένη κλινική και ιστολογική εικόνα³

Βιολογικοί Παράγοντες

Natalizumab: IgG4 μονοκλωνικό αντίσωμα έναντι της **$\alpha 4$** υπομονάδας: **$\alpha 4\beta 1$** και **$\alpha 4\beta 7$**

Κύριο μειονέκτημα: αυξημένος κίνδυνος για προοδευτική εστιακή λευκοεγκεφαλοπάθεια (ΠΕΛ)

Vedolizumab: Ανθρωποποιημένο IgG1 μονοκλωνικό αντίσωμα έναντι της **$\alpha 4\beta 7$** ιντεγκρίνης

Etrolizumab: Ανθρωποποιημένο IgG1 μονοκλωνικό αντίσωμα έναντι της **$\beta 7$** υπομονάδας (Φάση III κλινικών δοκιμών)

→ Αναστολή πρόσδεσης σε MAdCAM-1 και E-cadherin

AMG181

Ανθρώπειο IgG2 μονοκλωνικό αντίσωμα έναντι της **α4β7** ιντεγκρίνης

Πιλοτική Φαρμακολογική Μελέτη φαρμακοκινητικής, φαρμακοδυναμικής και ασφάλειας έδωσε θετικά αποτελέσματα¹:

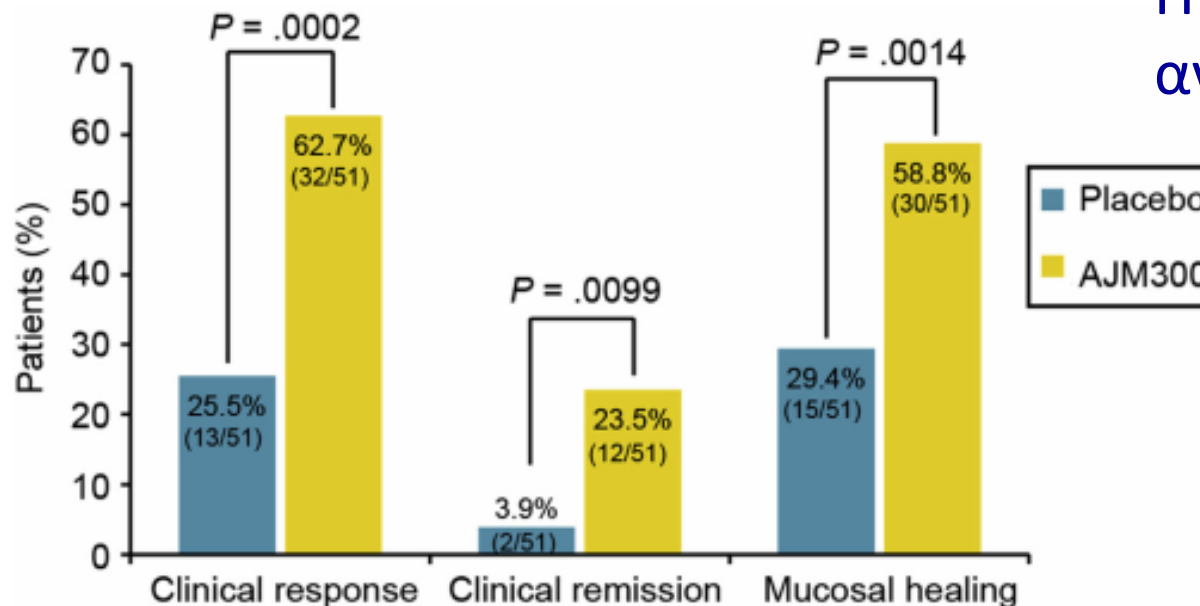
→ Για την έναρξη Φάση II Μελέτης σε ασθενείς με ΙΦΝΕ²

¹Pan WJ et al, 2014, ²Bravata I et al, 2015,

Laquinimod (AJM300): anti- α 4 και ΕΚ

Μικρομόριο, ανταγωνιστής της α 4 ιντεγκρίνης και δια του στόματος χορήγηση¹

Αποτελέσματα Φάσης II Μελέτης²:

Πιθανός κίνδυνος ανάπτυξης ΠΕΛ..?

¹Bravata I et al, 2015, ²Yoshimura N et al, 2015

PF-00547659: anti-MAdCAM-1 και EK

Αποτελέσματα Φάσης II Μελέτης:

Vermeire S et al, 2017

	Placebo (n=73)	PF-00547659			
		7.5 mg (n=71)	22.5 mg (n=72)	75 mg (n=71)	225 mg (n=70)
Central endoscopy reading					
Remission rate, n/N					
Overall	2/73 (2.7%)	8/71 (11.3%)	12/72 (16.7%)	11/71 (15.5%)	4/70 (5.7%)
Anti-TNFα-naive, n/N	2/31 (6.5%)	5/30 (16.7%)	8/31 (25.8%)	7/30 (23.3%)	3/30 (10.0%)
Anti-TNFα-experienced, n/N	0/42 (0.0%)	3/41 (7.3%)	4/41 (9.8%)	4/41 (9.8%)	1/40 (2.5%)
Risk difference vs placebo (90% CI)*	..	0.08 (0.019 to 0.14)	0.128 (0.056 to 0.199)	0.118 (0.048 to 0.188)	0.026 (-0.012 to 0.064)
p value†	..	0.0425	0.0099	0.0119	0.1803
Response rate, n/N					
Overall	21/73 (28.8%)	27/71 (38.0%)	39/72 (54.2%)	32/71 (45.1%)	35/70 (50.0%)
Risk difference vs placebo (90% CI)*	..	0.089 (-0.037 to 0.214)	0.254 (0.121 to 0.388)	0.163 (0.032 to 0.293)	0.213 (0.08 to 0.347)
p value†	..	0.1379	0.0044	0.0479	0.0157
Mucosal healing rate, n/N					
Overall	6/73 (8.2%)	11/71 (15.5%)	20/72 (27.8%)	18/71 (25.4%)	10/70 (14.3%)
Risk difference vs placebo (90% CI)*	..	0.081 (0 to 0.162)	0.187 (0.091 to 0.284)	0.159 (0.068 to 0.25)	0.069 (-0.013 to 0.151)
p value†	..	0.0099	0.0038	0.0080	0.0099
Local endoscopy reading					
Remission rate, n/N					
Overall	4/73 (5.5%)	10/71 (14.1%)	17/72 (23.6%)	13/71 (18.3%)	9/70 (12.9%)
Anti-TNFα-naive, n/N	2/31 (6.5%)	6/30 (20.0%)	9/31 (29.0%)	8/30 (26.7%)	6/30 (20.0%)
Anti-TNFα-experienced, n/N	2/42 (4.8%)	4/41 (9.8%)	8/41 (19.5%)	5/41 (12.2%)	3/40 (7.5%)
Risk difference vs placebo (90% CI)*	..	0.08 (0.002 to 0.159)	0.178 (0.083 to 0.272)	0.122 (0.036 to 0.208)	0.066 (-0.009 to 0.142)
p value†	..	0.0927	0.0056	0.0375	0.0927
Response rate, n/N					
Overall	24/73 (32.9%)	27/70 (38.6%)	39/72 (54.2%)	34/70 (48.6%)	36/70 (51.4%)
Risk difference vs placebo (90% CI)*	..	0.056 (-0.075 to 0.186)	0.212 (0.077 to 0.347)	0.156 (0.022 to 0.290)	0.185 (0.050 to 0.320)
p value†	..	0.2617	0.0231	0.0652	0.0435
Mucosal healing rate, n/N					
Overall	16/73 (21.9%)	16/71 (22.5%)	27/72 (37.5%)	25/71 (35.2%)	20/70 (28.6%)
Risk difference vs placebo (90% CI)*	..	0.001 (-0.111 to 0.114)	0.154 (0.030 to 0.278)	0.130 (0.008 to 0.253)	0.066 (-0.053 to 0.186)
p value†	..	0.5225	0.0982	0.1393	0.4000

Ιντερλευκίνες

Εκκρινόμενες πρωτεΐνες του ανοσοποιητικού (και όχι μόνο) συστήματος: κυτταροκίνες

Κατηγορίες Ιντερλευκινών^{1,2,3,4}:

Th1: **IFN- γ** , **IL-2**, TNF- β

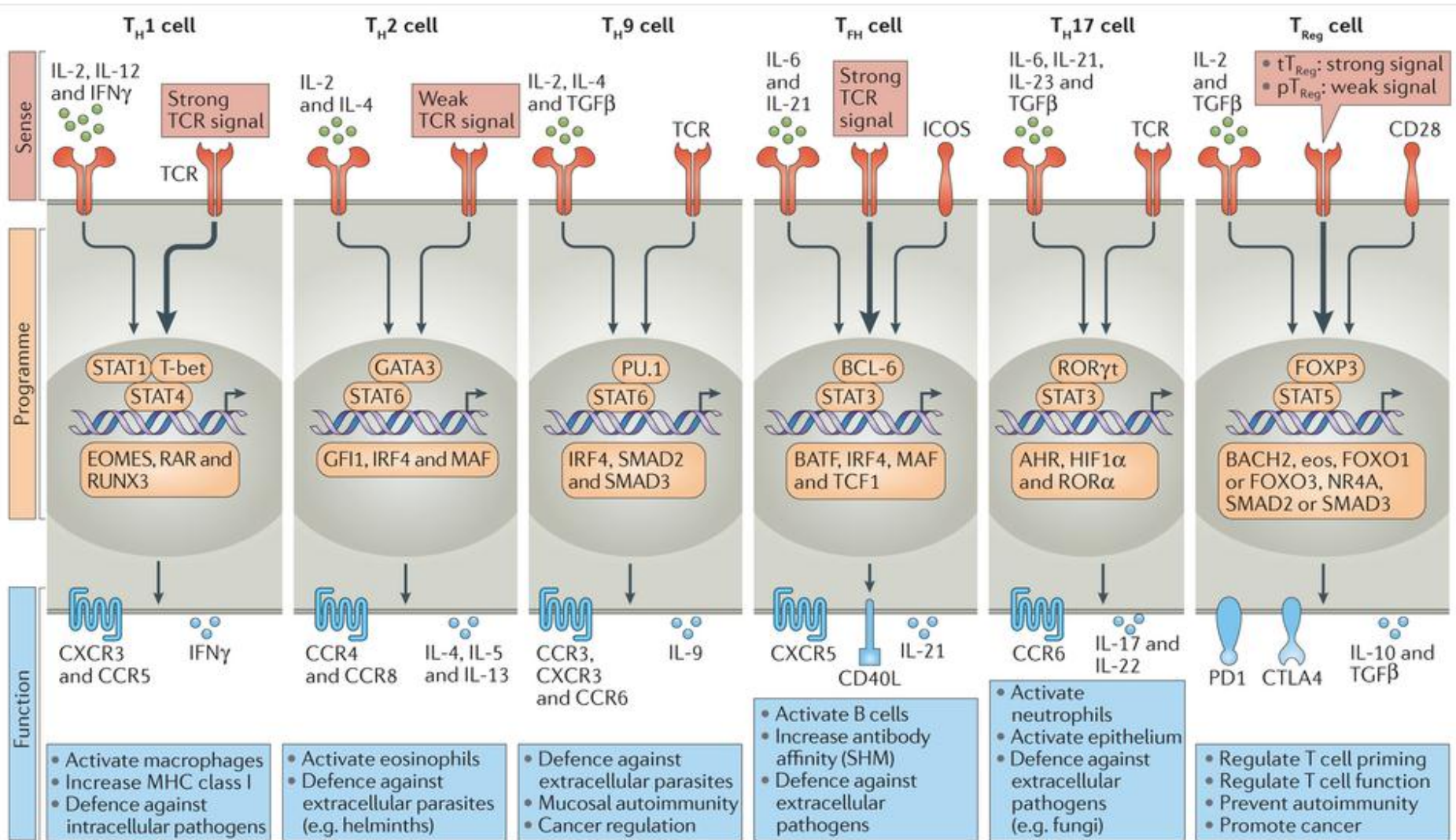
Th2: **IL-4**, -5, -6, -9, -10, -13

Th17: **IL-17A**, -17F, -21, -22, -26, IFN- γ , TNF- α

Th9: **IL-9**

Treg: **IL-10**, TGF- β

Τη Υποπληθυσμοί και Αντίστοιχες Κυτταροκίνες

Κλινικά και πειραματικά δεδομένα
υποστηρίζουν τον παθογενετικό ρόλο
των ιντερλευκινών στις ΙΦΝΕ.

IL-12 και IL-23

Μοιράζονται την ίδια υπομονάδα: **p40**

↑IL-12 στον γαστρικό βλεννογόνο και lamina propria από μονοκύτταρα και μακροφάγα ασθενών με NC

Ρόλος: Επαγωγή έκκρισης IFN- γ και Th1 διαφοροποίηση¹

↑IL-23 έκκριση από δενδριτικά κύτταρα ασθενών με NC

Ρόλος: Επαγωγή παραγωγής IL-17, TNF- α και IL-6 από Th17 κύτταρα

↑IL-23R στην lamina propria ασθενών με NC → συσχέτιση με ↑IFN- γ ²

Ustekinumab και **Briakinumab**: ανθρώπια μονοκλωνικά αντισώματα έναντι **IL-12/IL-23p40**

Briakinumab και **NC**: καμία στατιστικώς σημαντική διαφορά σε σύγκριση με Placebo³

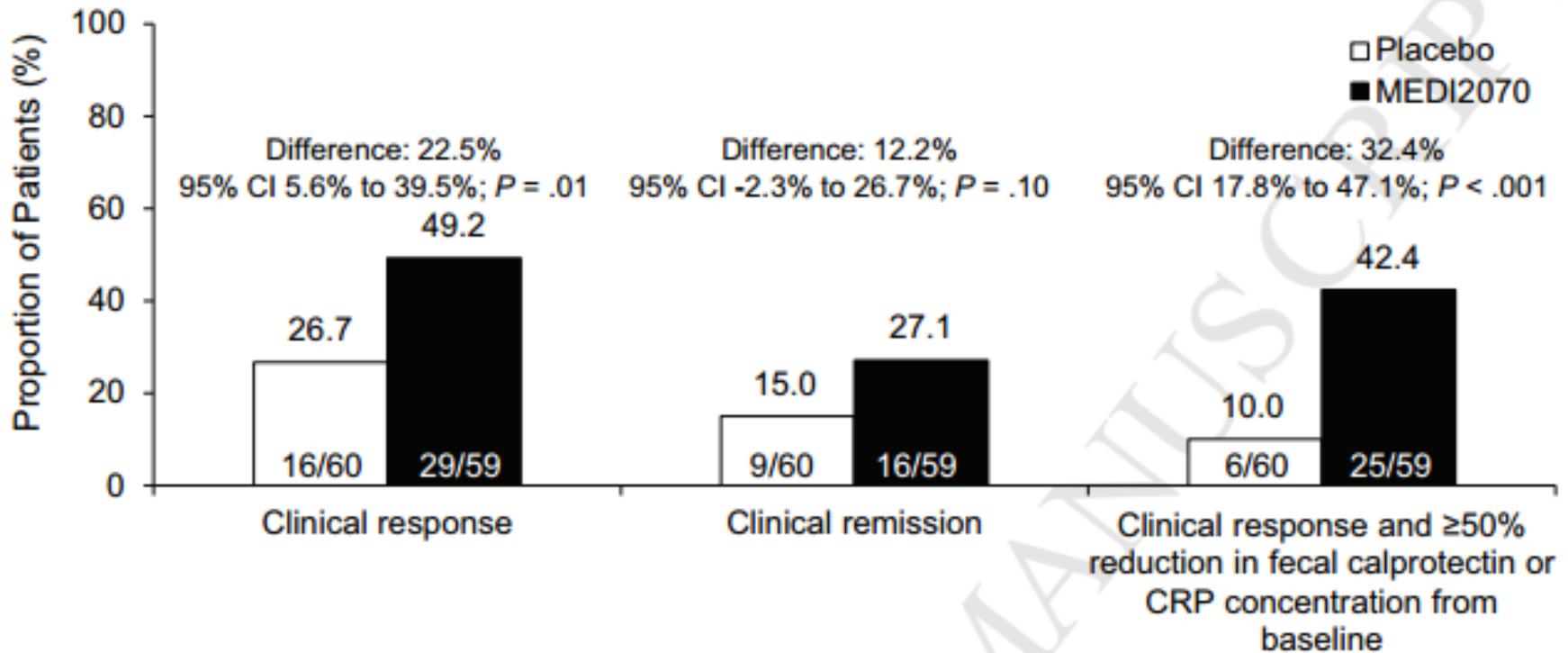
Ustekinumab και **NC**: ιδιαίτερα αποτελεσματικό σε ασθενείς που δεν απαντούν σε αντι-TNF⁴

¹Guan Q et al, 2017, ²Silva FA et al, 2016,

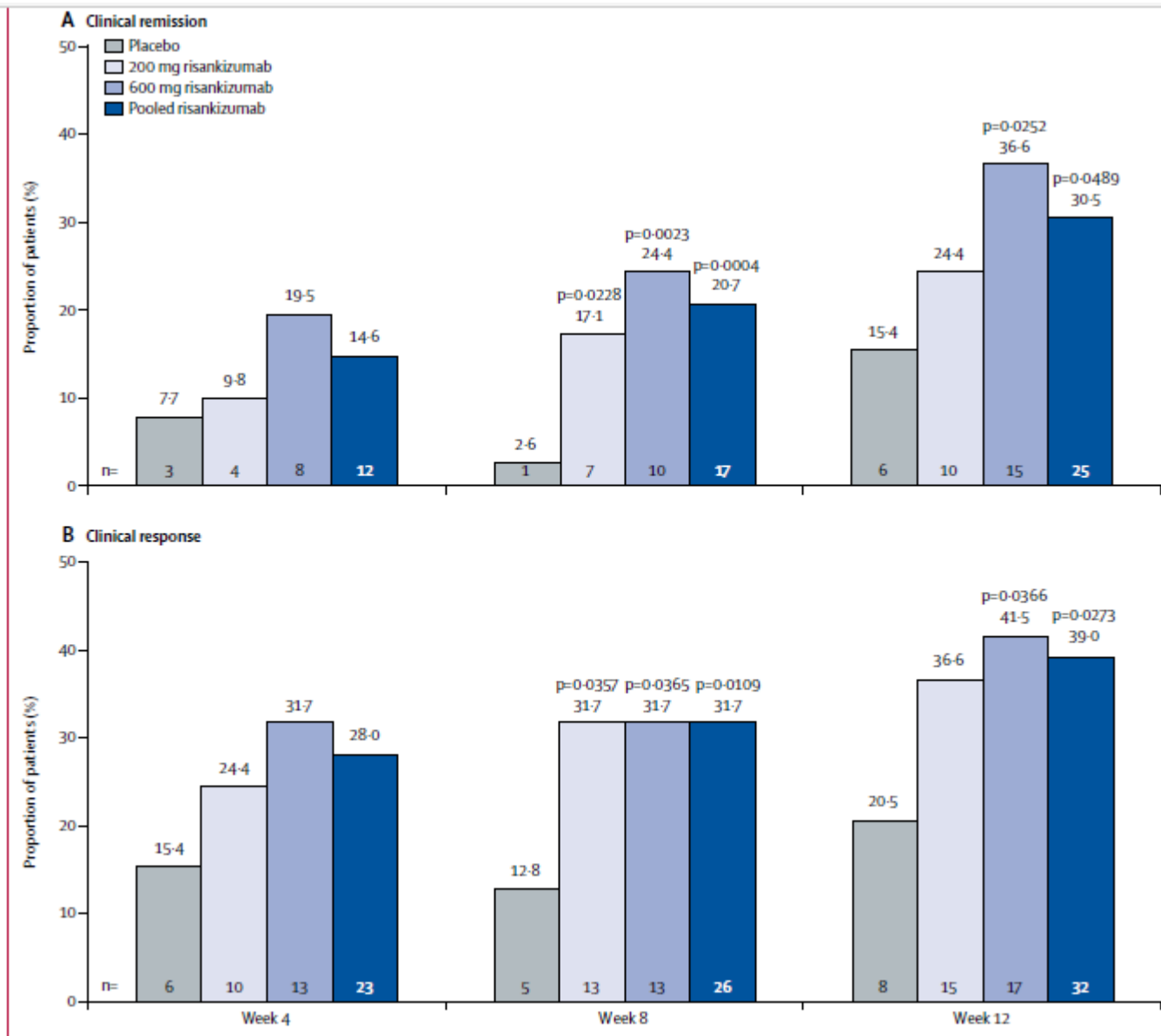
³Panaccione R et al, 2015, ⁴Lamb YN et al, 2017

MEDI2070: αντι-IL-23 και NC

Αποτελέσματα Φάσης Ια:

Risankizumab: anti-IL-23 και NC

Αποτελέσματα
Φάσης II Μελέτης

Feagan BG et al, 2017

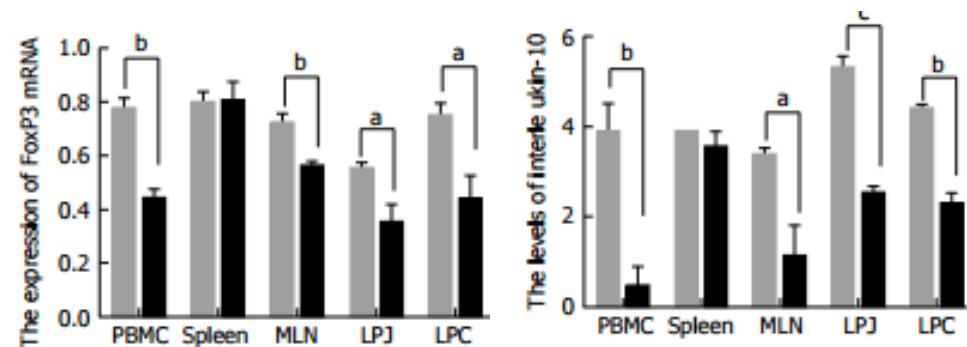
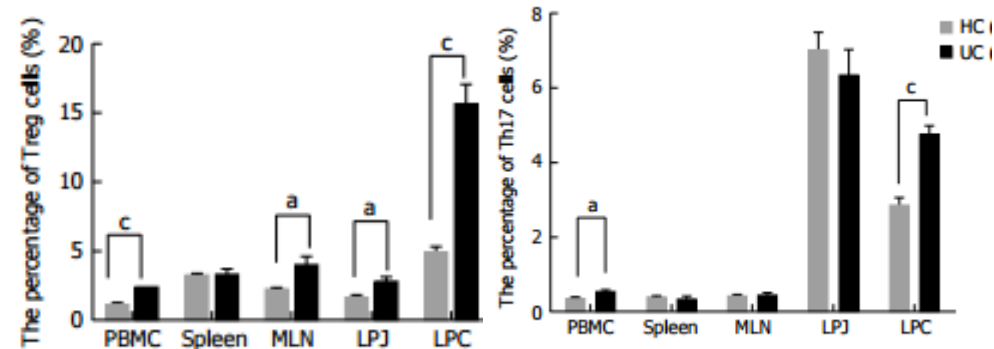
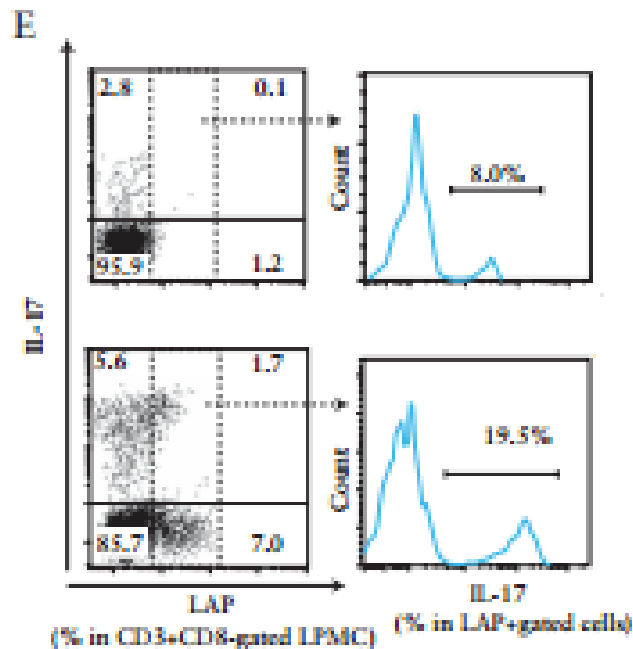
IL-17 και Treg $\leftrightarrow$ Th17 plasticity

↑Th17 κύτταρα και IL-17 σε ασθενείς με ΙΦΝΕ¹:

→ CD: submucosa and muscle layer of mucosa

→ UC: lamina propria of mucosa → υποπληθυσμός Treg κυττάρων με αυξημένη έκκριση IL-17³

DSS colitis²: υποπληθυσμός με ενδιάμεσο φαινότυπο μεταξύ Treg και Th17 επηρεάζει την ισορροπία μεταξύ των δύο αυτών κυτταρικών τύπων

¹Silva FA et al, 2016, ²Ma YH et al, 2016, ³D'Ambrosio A et al, 2016

Βιολογικοί Παράγοντες

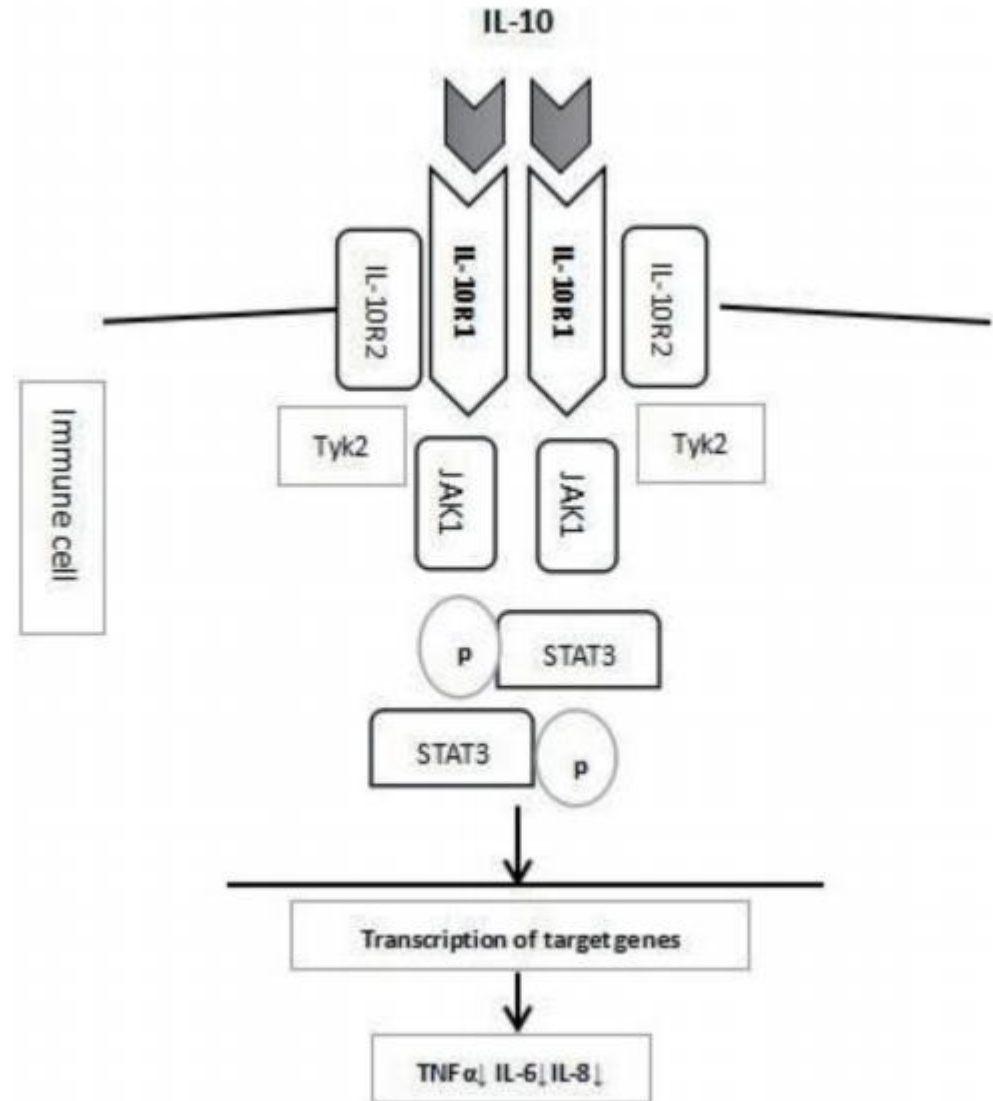
Sekucinumab και **Brodalumab**: αντι-IL-17
αντισώματα

Οι μελέτες σε ασθενείς με NC σταμάτησαν καθώς δεν υπήρξε αποτελεσματικότητα, αλλά αντιθέτως υπήρξαν σοβαρές ανεπιθύμητες ενέργειες και σε μερικές περιπτώσεις επιδείνωση της νόσου

IL-10: Αντι-φλεγμονώδης κυτταροκίνη

Εκκρίνεται από:
μονοκύτταρα, μακροφάγα,
δενδριτικά και επιθηλιακά
κύτταρα, B και Treg
Λεμφοκύτταρα

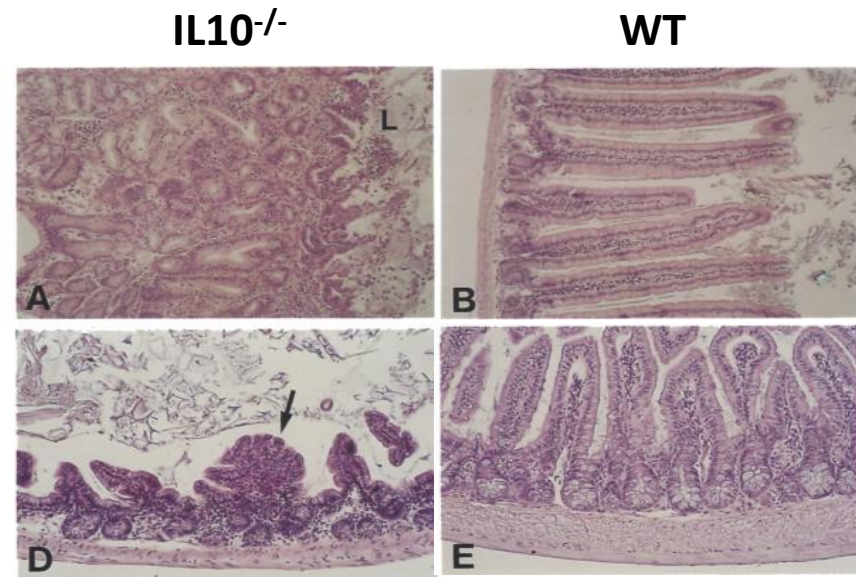
Αναστέλλει την έκκριση
TNF- α , IL-6 και IL-8

IL-10 Deficiency

IL10^{-/-} ποντίκια¹: φλεγμονή στο εντερικό επιθήλιο με συσσώρευση λεμφοκυττάρων, μακροφάγων και ουδετεροφίλων

Μεταλλάξεις του υποδοχέα της IL-10 συσχετίζονται με την εμφάνιση Very Early Onset IBD²

¹Kuhn et al, 1993, ²Huang Z et al, 2017

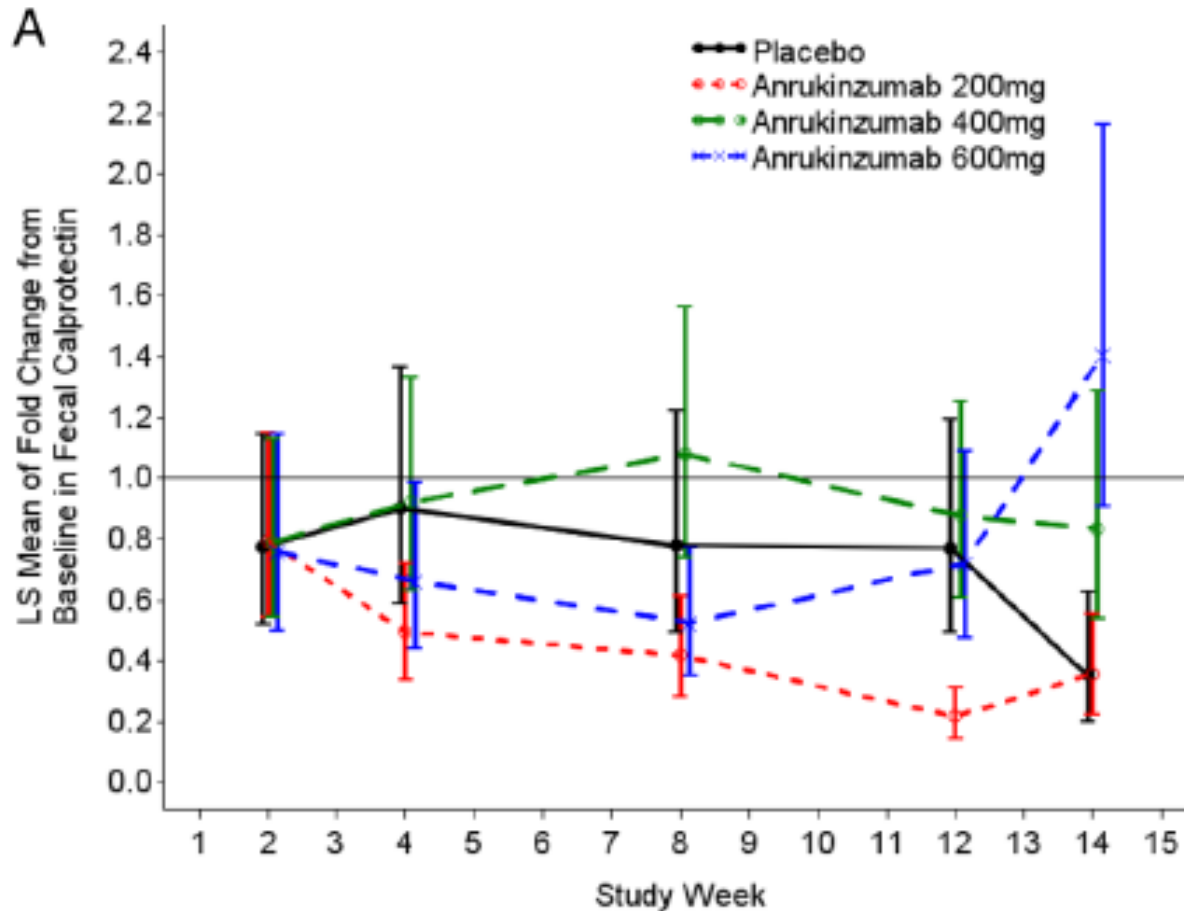
Th2 κυτταροκίνες και ΙΦΝΕ

↑IL-5 και ↑IL-13 σε φλεγμαίνοντα βλεννογόνο ασθενών με ΕΚ¹

NC: η IL-6 επάγει την ενεργοποίηση Τ λεμφοκυττάρων και ενισχύει την αντίστασή τους σε απόπτωση²

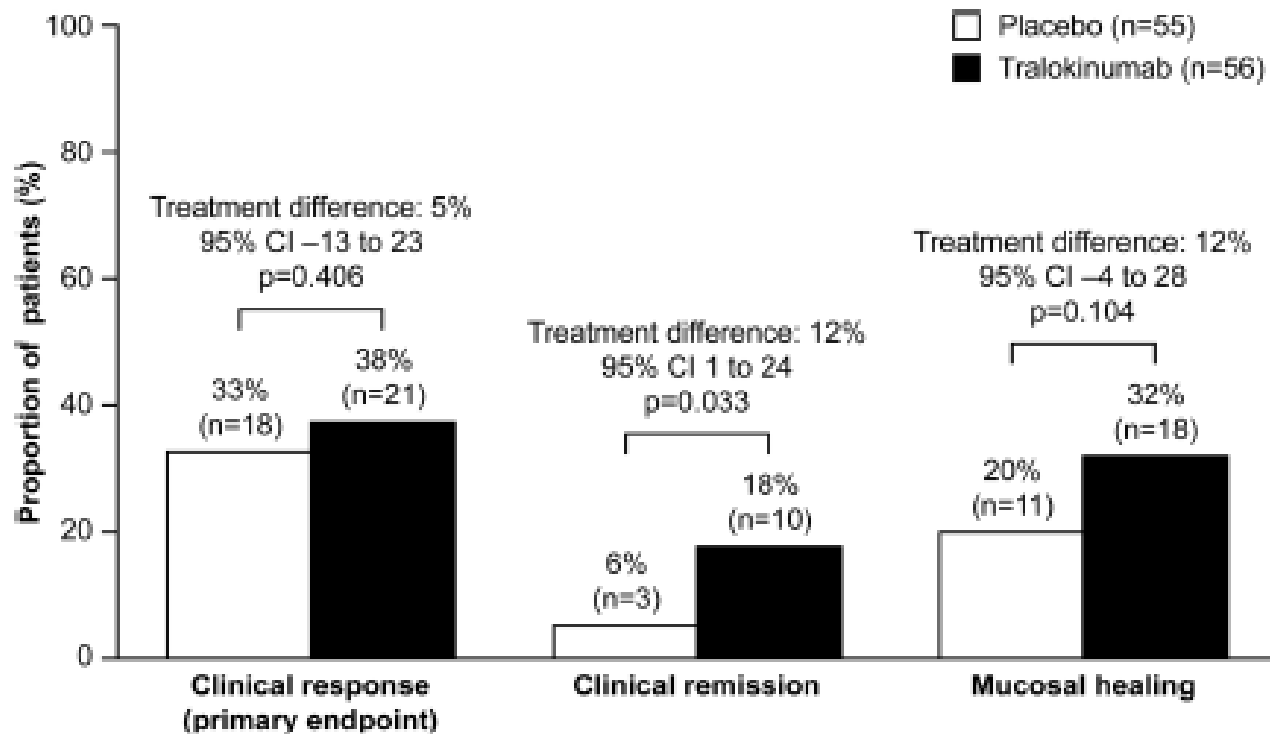

Anrukinzumab: anti-IL-13 και ΕΚ

Δεν παρατηρήθηκε
στατιστικώς
σημαντικό
θεραπευτικό
αποτέλεσμα

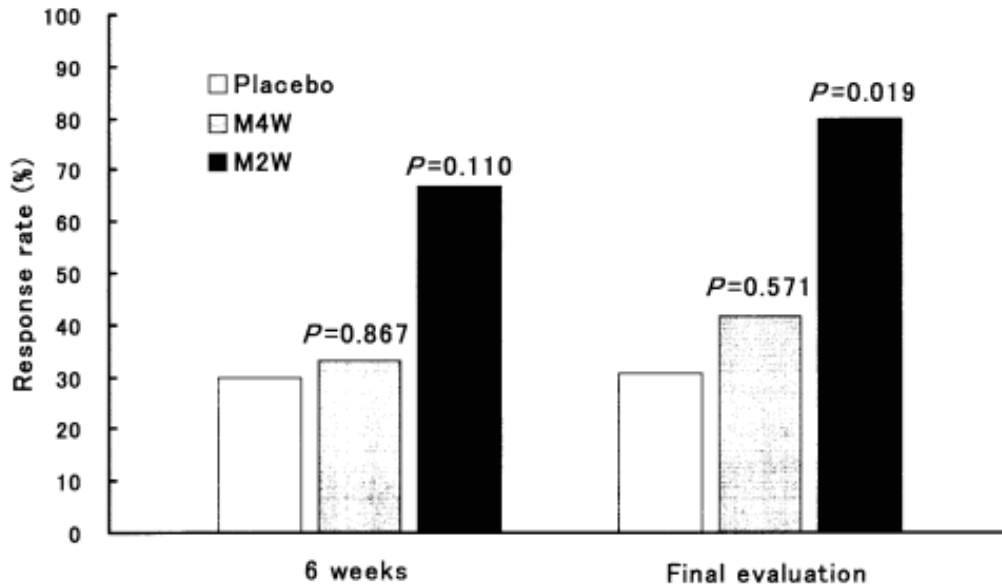
Tralokinumab: αντι-IL-13 και ΕΚ

Δεν παρατηρήθηκε στατιστικώς σημαντικό θεραπευτικό αποτέλεσμα

ΑΛΛΑ: Κλινική ύφεση σε ορισμένους ασθενείς με ΕΚ
→ Πιθανώς αποτελεσματικό σε συγκεκριμένους ασθενείς με ΕΚ

Tocilizumab: αντι-IL-6 και ΕΚ

Πιλοτική Κλινική Μελέτη με μικρό αριθμό συμμετεχόντων: Καλά αποτελέσματα στην απόκριση και διατήρηση ύφεσης¹

ΑΛΛΑ δημιουργία αποστημάτων και διατρήσεων²

Th9 κύτταρα και IL-9 στις ΙΦΝΕ

PubMed ▼

IL-9 and IBD

Create RSS Create alert Advanced

Format: Summary ▼ Sort by: Most Recent ▼ Per page: 20 ▼

Send to ▼

[See 149 articles about IL9 gene function](#)

See also: [IL9 interleukin 9](#) in the Gene database

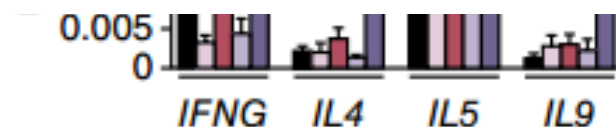
il9 in [Homo sapiens](#) [Mus musculus](#) [Rattus norvegicus](#) [All 110 Gene records](#)

See also: [1 test](#) for IL9 in the Genetic Testing Registry

Search results

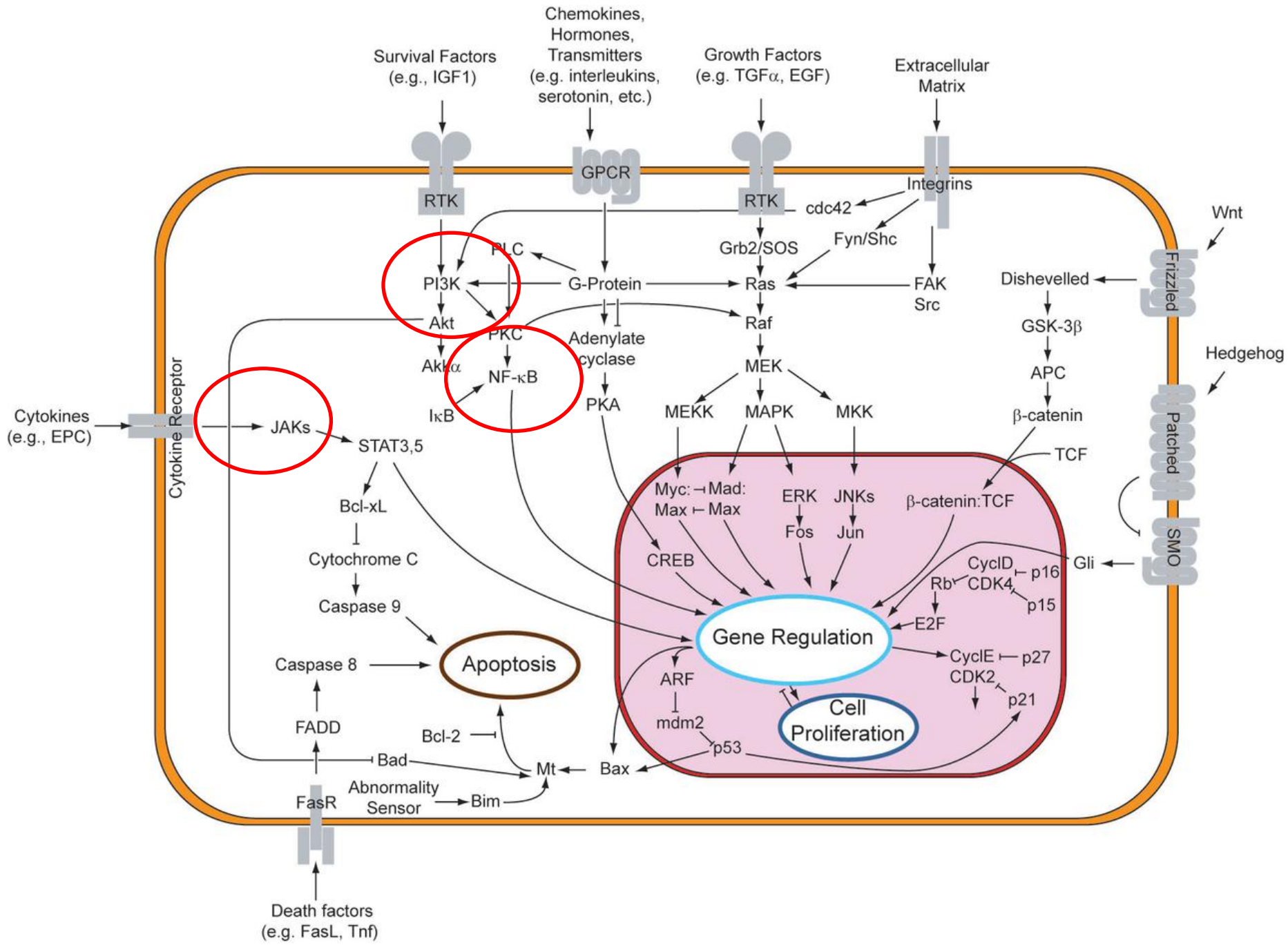
Items: 9

¹Gerlach K et al, 2015, ²Defendenti C et al, 2015, ³Gerlach K et al, 2014

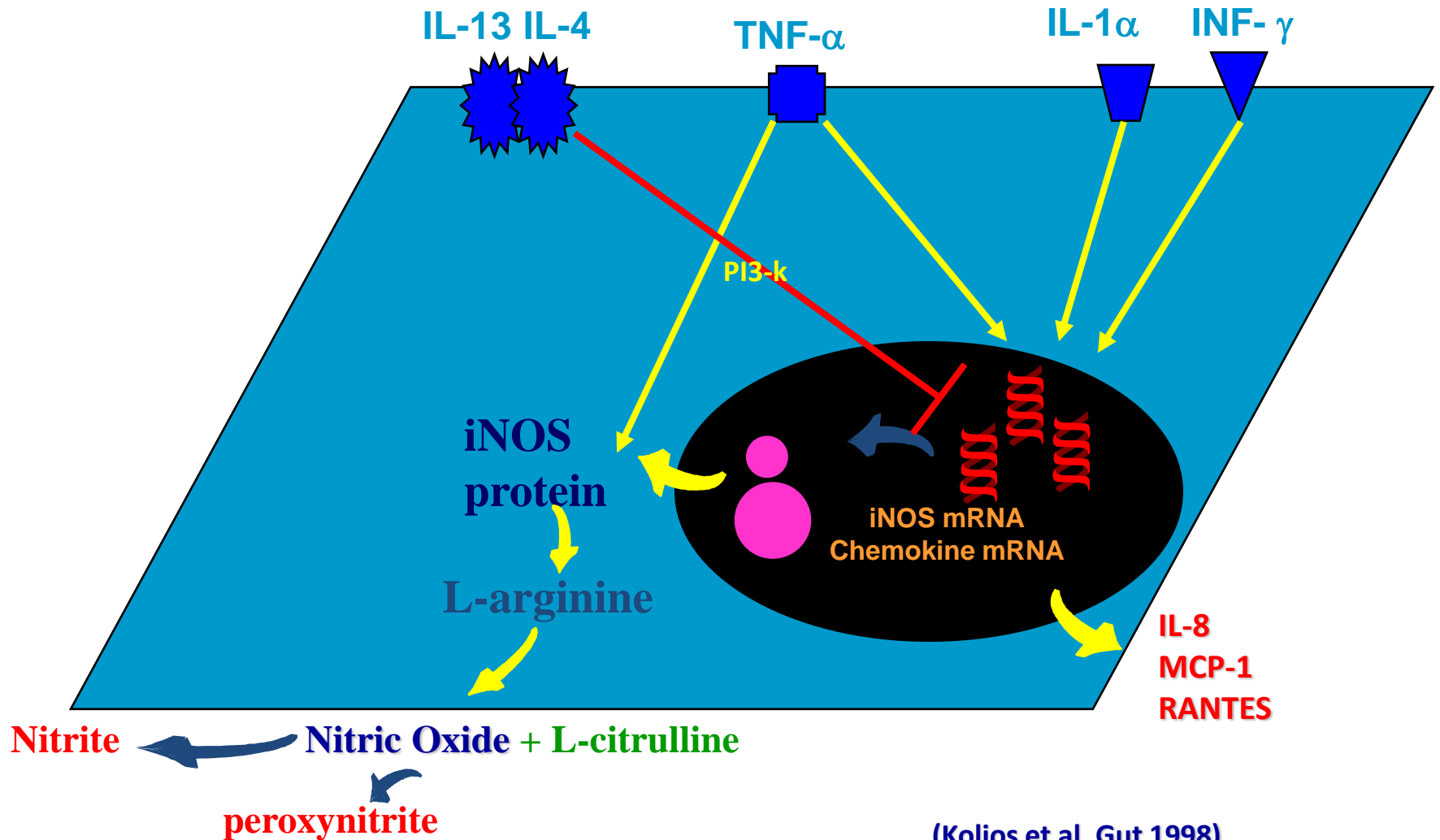

Μετάδοση σήματος

Cell signaling

Colonic epithelial cell

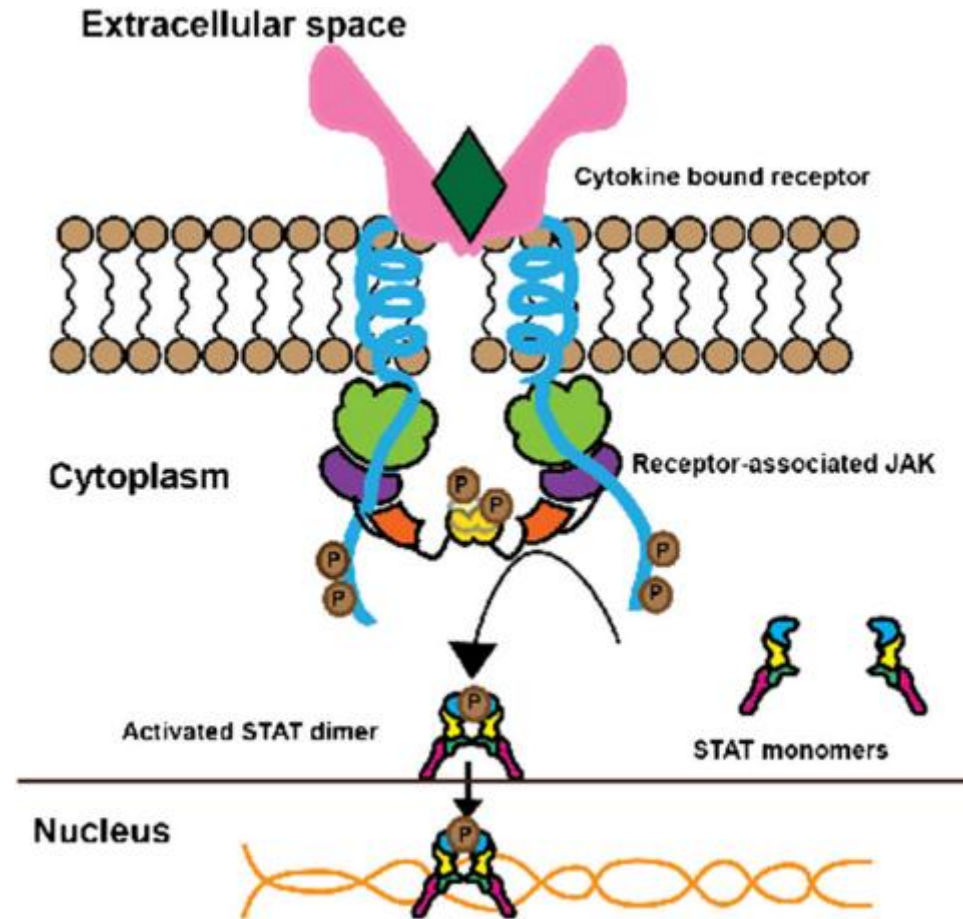
(Kolios et al, Gut 1998)
(Kolios et al, Eur J Immunol 1999)

Janus Κινάσες (JAK Kinases)

Ένζυμα που εμπλέκονται ενεργά στη μεταγωγή του σήματος (**signal transduction**) από το εξωκυττάριο περιβάλλον στον πυρήνα.

Κινάσες τυροσίνης:

Φωσφορυλιώνουν αμινοξέα τυροσίνης των μεταγραφικών παραγόντων STAT

Janus Κινάσες (JAK Kinases)

Κινάσες Τυροσίνης: 4 είδη

- **JAK1**
- **JAK2**
- **JAK3**
- **TYK2**

Έμμεσο ρόλο στην φλεγμονή:

Πρόσδεση κυτταροκίνης σε υποδοχέα → Φωσφορυλίωση STAT μεταγραφικών παραγόντων από JAK κινάσες και μετάβαση Φωσφ-STAT παραγόντων στον πυρήνα → ενεργοποίηση μονοπατιών φλεγμονής

Janus Κινάσες (JAK Kinases)

Επιπρόσθετοι ρόλοι: ανάπτυξη, ωρίμανση, διαφοροποίηση ανοσοποιητικού συστήματος και αιματοποίηση

→ Ανάγκη για διατήρηση της ισορροπίας σε περίπτωση αναστολής κάποιου μονοπατιού των **JAK κινασών**¹

- **JAK2**, ρόλο στην ερυθροποίηση²

→ αναστολή: ουδετεροπενία, αναιμία και θρομβοκυτταροπενία

- **JAK3**, περιορισμένο ρόλο σε αιμοποιητικά κύτταρα και στη ρύθμιση της γ-κοινής αλυσίδας ορισμένων υποδοχέων κυτταροκινών³

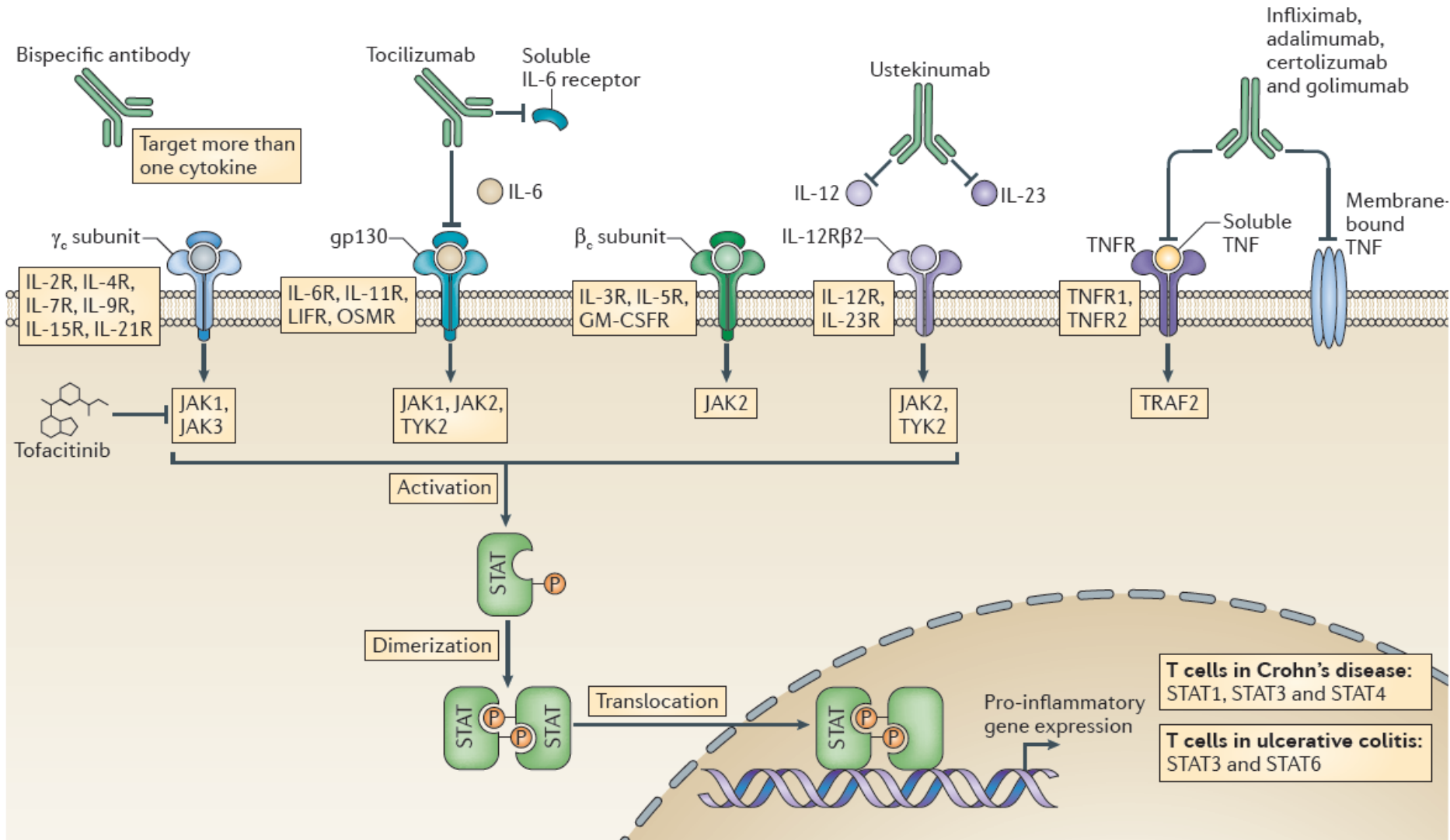
→ αναστολή: περιορισμένες ανεπιθύμητες αντιδράσεις

Cytokines	JAKs
IL-2	
IL-7	
IL-15	
IL-21	
IL-6*	
IL-13†	
IFN-γ	
IL-22	
IL-12	
IL-23	
IL-5	
IL-1β	-
IL-8	-
IL-17	-
IL-18	-
TNF-α	-

¹Danese S et al, 2015, ²Menet CJ et al, 2013, ³Pesu M et al, 2008

Cytokine signalling in IBD

Janus Κινάσες (JAK Kinases)

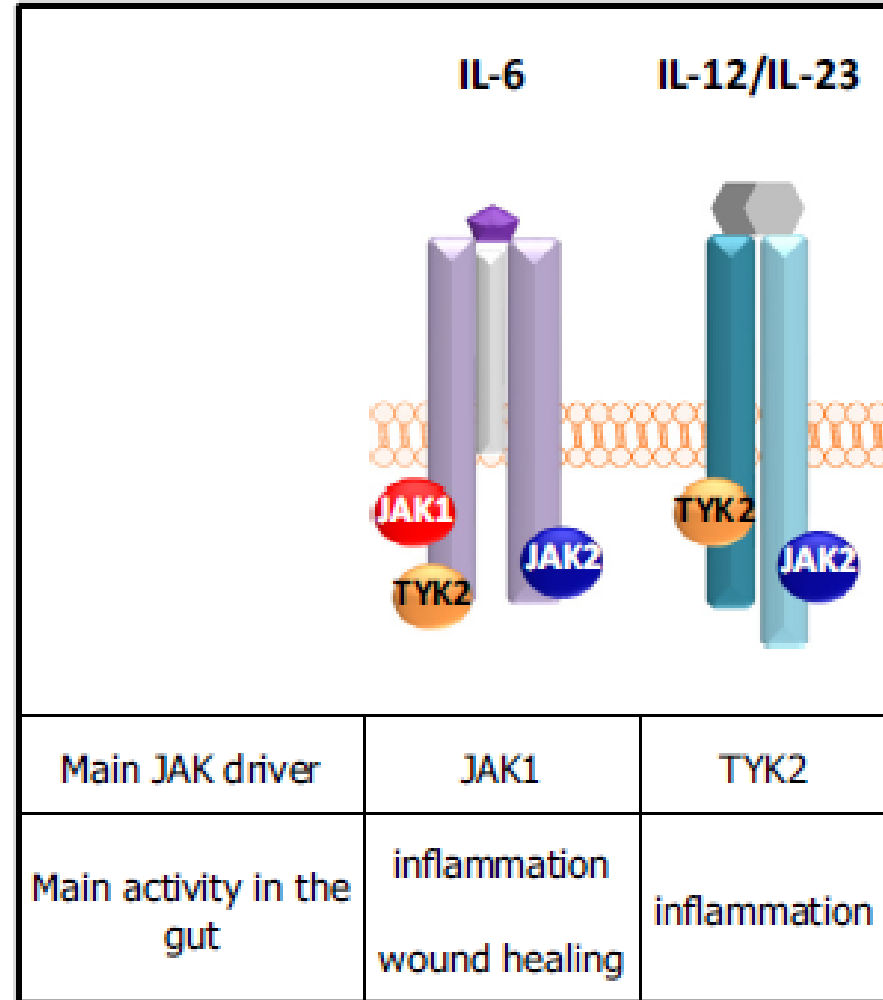
IL-6: **JAK1, JAK2, TYK2**

→ έκκριση IFN- γ , TNF- α και IL-1 β ,
διαφοροποίηση Th17 κυττάρων

IL-12/IL-23: **TYK2, JAK2**

→ IL-12: διαφοροποίηση Th1
κυττάρων

→ IL-23: διαφοροποίηση Th17
κυττάρων

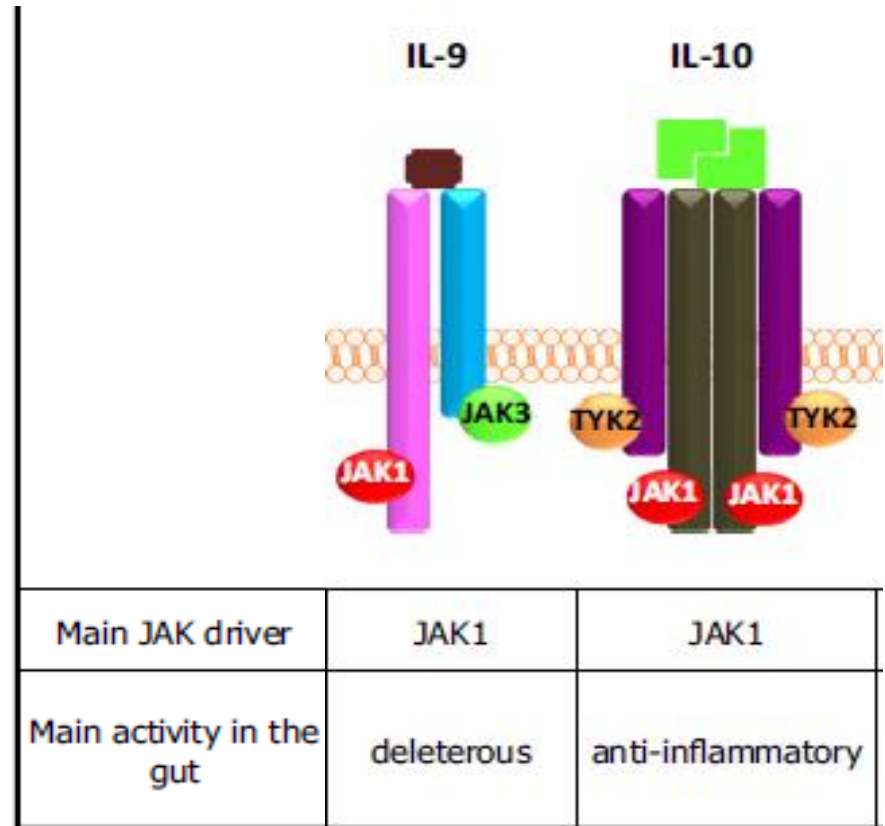
Janus Κινάσες (JAK Kinases)

IL-9: JAK1, JAK3

→ αυξημένα επίπεδα σε φλεγμαίνουσες περιοχές ασθενών με ΙΦΝΕ και τα οποία συσχετίζονται με ενεργότητα της νόσου σε ασθενείς με ΕΚ

IL-10: JAK1, TYK2

→ Ρυθμιστική και αντι-φλεγμονώδη δράση

Janus Κινάσες (JAK Kinases)

IL-22: **JAK1, TYK2**

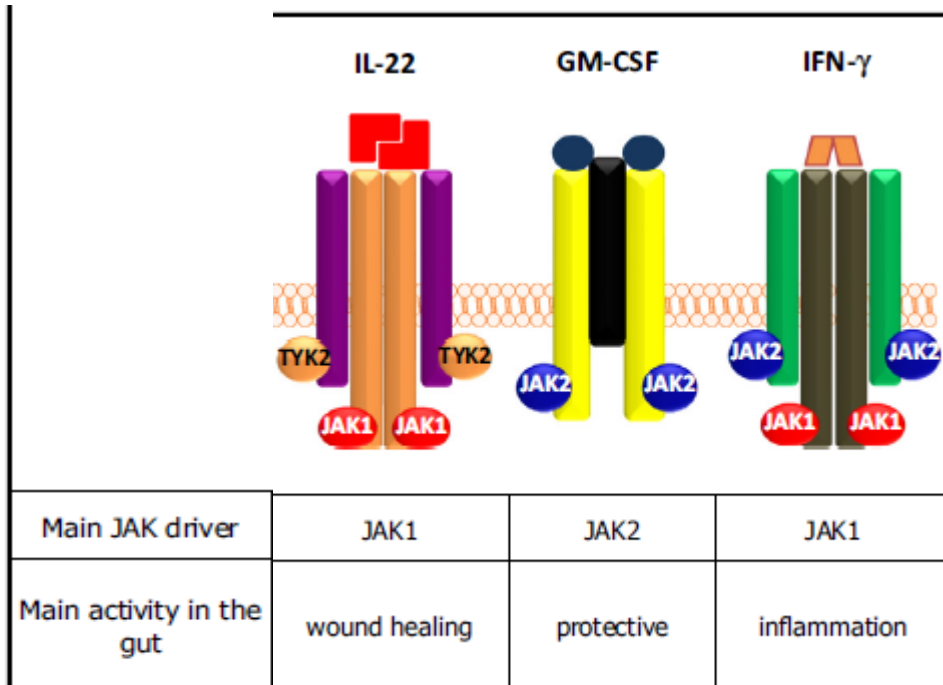
→ Αυξημένα επίπεδα στον βλεννογόνο ασθενών με ΙΦΝΕ, επάγει την επούλωση τραυμάτων και την αναγέννηση του επιθηλίου

GM-CSF: **JAK2**

→ ενεργοποίηση κυττάρων της έμφυτης και ειδικής ανοσίας

IFN-γ: **JAK1, JAK2**

→ ενεργοποίηση κυττάρων έμφυτης ανοσίας και διαφοροποίηση Th1 και Th17 κυττάρων

**Αναστολείς JAK Κινασών:
Κλινικά δεδομένα στις ΙΦΝΕ.**

Βιολογικοί Παράγοντες

Tofacitinib: Μικρό μόριο, αναστρέψιμος αναστολέας JAK κινασών: Αγωνιστής για την θέση πρόσδεσης του ATP

→ **JAK1** και/ή **JAK3**¹

Αποτελέσματα Μελετών:

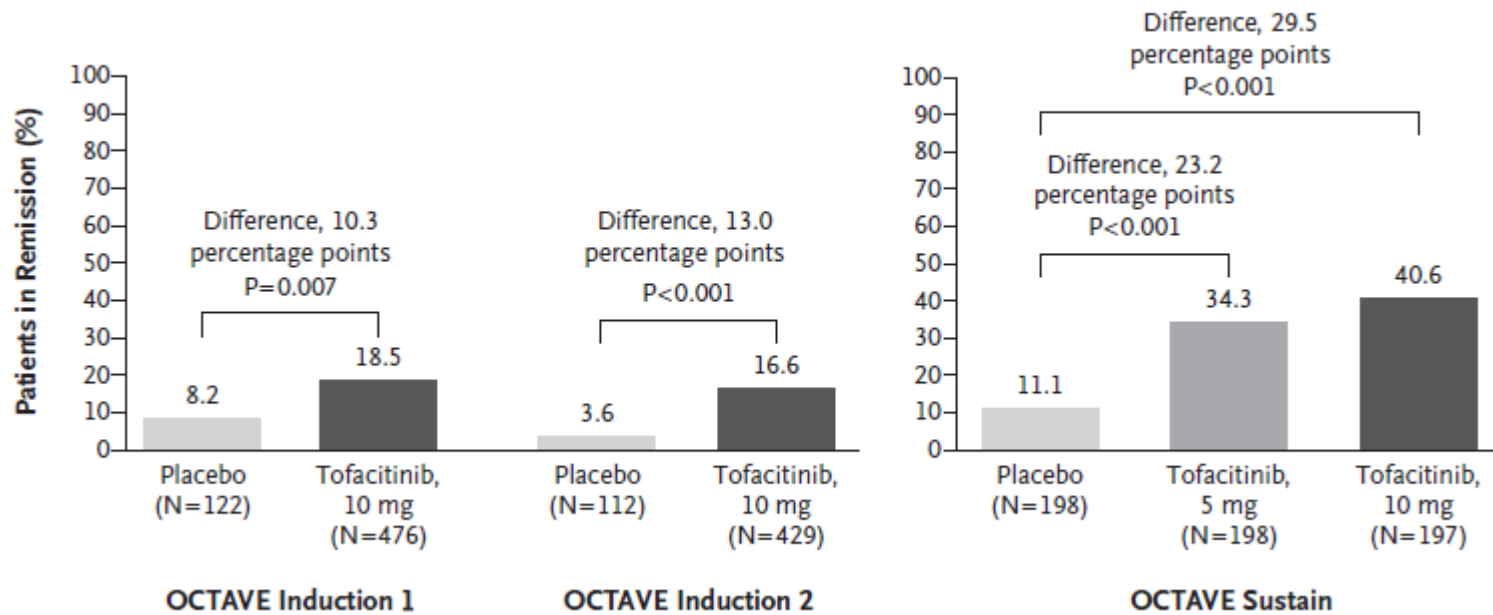
- Φάση II σε NC: Πρωτογενές καταληκτικό σημείο δεν επιτεύχθει, αν και υπήρχε ένδειξη κάποιας θεραπευτικής επίδρασης²
- Φάση III σε EK: Αποτελεσματικό σε ασθενείς με μέτρια έως σοβαρά ενεργή EK ως θεραπεία εφόδου ή διατήρησης³

¹Danese S et al, 2015, ²Panés J et al, 2017, ³Sandborn WJ et al, 2017

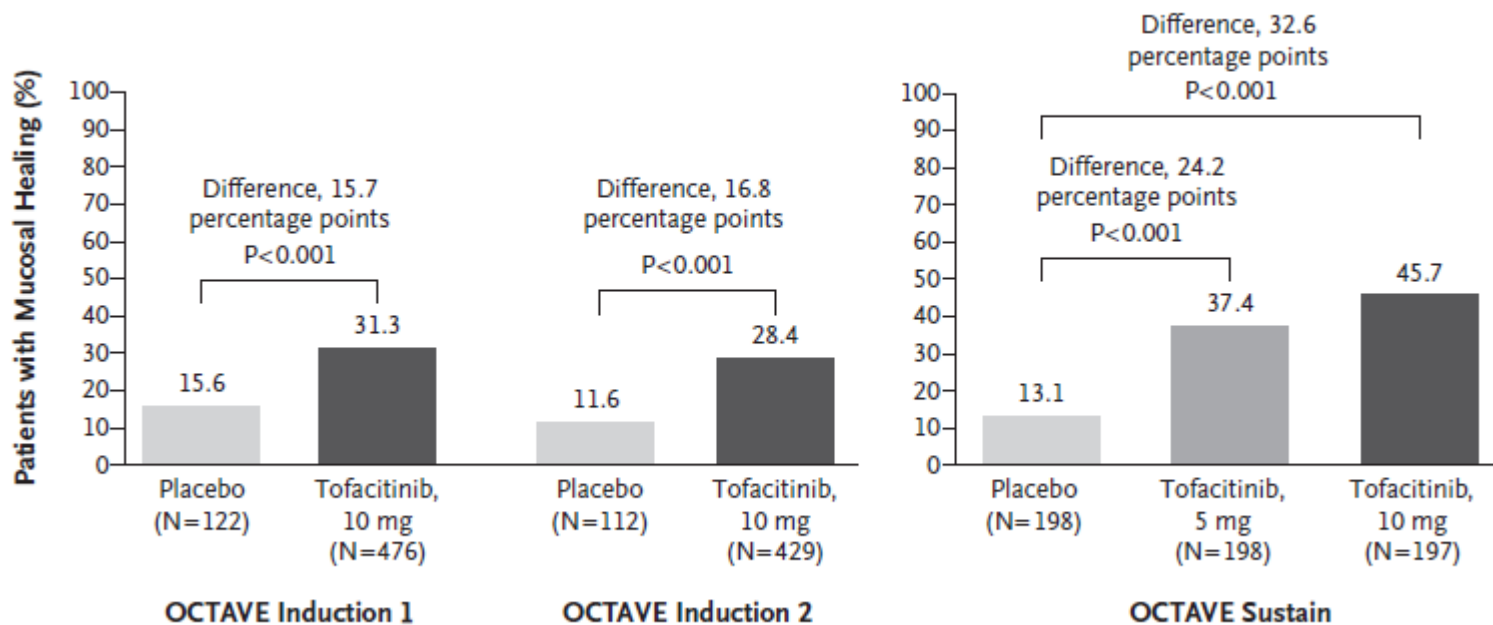

Tofacitinib και EK

A Remission

B Mucosal Healing

Sandborn WJ
et al, 2017

Βιολογικοί Παράγοντες

Filgotinib: Μικρό μόριο, αναστολέας της **JAK1** κινάσης¹

Αποτελέσματα Φάσης II Μελέτης σε ασθενείς με NC: Επαγωγή κλινικής ύφεσης, ασφαλής θεραπεία²

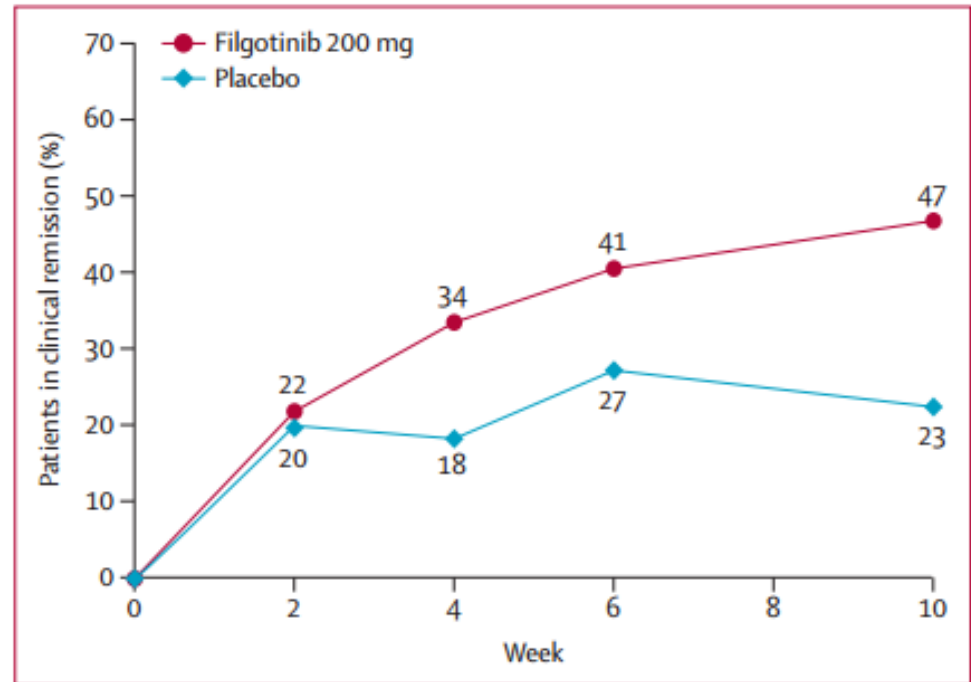

Figure 2: Clinical remission (defined as Crohn's Disease Activity Index <150) over time in response to filgotinib and placebo

¹De Vries LCS et al, 2017, ²Vermeire S et al, 2017

Συμπεράσματα

Οι βιολογικοί παράγοντες συνεχώς πληθαίνουν και εξειδικεύονται:

→ **Personalized Medicine**

Δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε ότι:

Λόγω της πολυπλοκότητας του Ανοσ. Συστήματος, τα κύτταρα και τα μόρια που το ενορχηστρώνουν, μπορεί να έχουν διαφορετικούς ρόλους ανάλογα με:

- Τα κύτταρα ή μόρια που αλληλεπιδρούν
- Τον ιστό ή τα κύτταρα που εκφράζονται
- Την νόσο
- Αλλά και τον ίδιο τον ασθενή

Συμπεράσματα

→ Personalized Medicine

Ίσως ήρθε η ώρα η χρήση των βιολογικών παραγόντων να μας δείξουν διαφορές στον ανοσολογικό φαινότυπο των ασθενών και ετερογένειες της νόσου....

Και να ξαναγυρίσουμε σε παλιές καλές μεθόδους:

Φαρμακοεπιδημιολογία

Ευχαριστώ....